

Välkomna till möte om ortstrukturer i Västra Götaland

Att tänka på under dagen:

- Testa ljud och mikrofoninställningar innan mötet startar
- Håll mikrofonen och kamera avstängd under mötets gång och när någon annan har ordet
- Skriv frågor i chatten eller räck upp handen
- Sätt på mikrofon och kamera när ni har ordet

Ortstrukturer i Västra Götaland

- en dag med fördjupande samtal och reflektioner

Program förmiddag

- 10.00** Inledning och välkomna
- 10.15** Forskarperspektiv kring ortstrukturer och utveckling
- Nils Björling, Chalmers
 - Charlotta Mellander, Jönköping University
 - Korta frågor
- 11.00** PAUS
- 11.10** Ortstruktur i Västra Götaland
- Presentation av kartläggning och analys, arbetsgruppen
 - Tomas Ekberg, VGR
- 12.15** Korta frågor och reflektioner
- 12.30** LUNCH

Program eftermiddag

13:30 Ett regionalt exempel

Jessica Andersson, Region Stockholm

14:00 Introduktion till gruppdiskussioner

14.15 Samtal och reflektioner i mindre grupper

15:00 PAUS

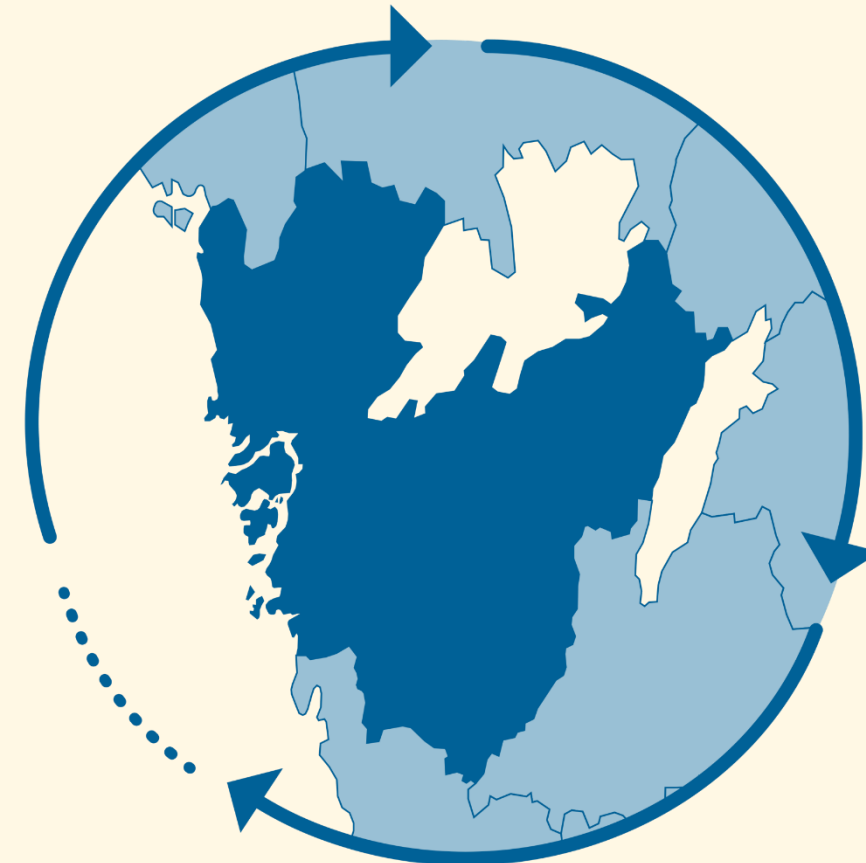
15:20 Återsamling i storgrupp – redovisning av gruppdiskussioner

15.50 Avslutning och uppsummering

16.00 SLUT

Regional fysisk planering i Västra Götaland

- Regional utvecklingsstrategi VG2020 – Utveckla en regional framtidsbild som
 - stödjer hållbar utveckling i Västra Götaland
 - med målet att skapa en gemensam strukturbild som kan bidra till att stödja planeringsprocesser på olika nivåer
- Samverkansprojekt
 - Fyra kommunalförbund:
Boråsregionen, Göteborgsregionen, Fyrbodalen, Skaraborg
 - Länsstyrelsen
 - Trafikverket
 - Västra Götalandsregionen

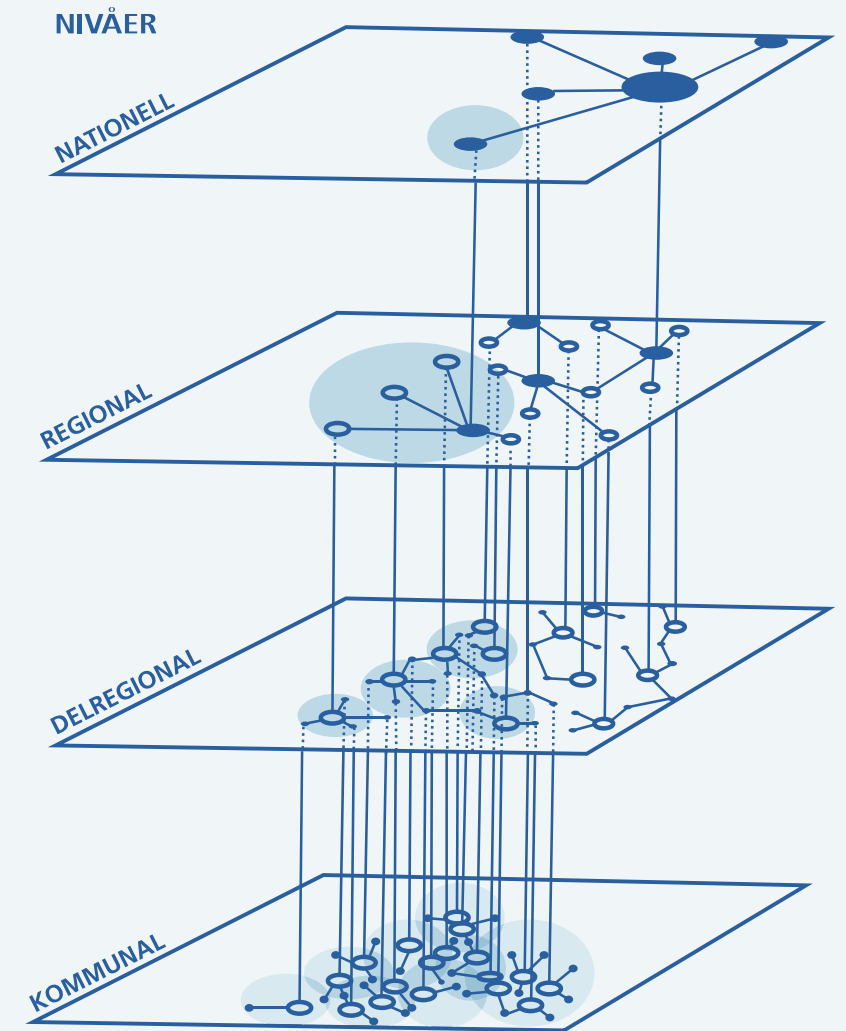

**REGIONAL FYSISK
PLANERING**

Varför en dag om ortstruktur?

- Förstå och analysera fysiska och rumsliga strukturer i ett regionalt perspektiv
- En pusselbit i framtagandet av "strukturbilden"
- Kunskapsunderlag för kommuner, region och övriga aktörer

- Kartläggning och analys
- Ett första samtal kring utmaningar och möjligheter

Forskarperspektiv kring ortstrukturer

- Nils Björling – Chalmers tekniska högskola
- Charlotta Mellander – Jönköping University
- Korta frågor

PAUS

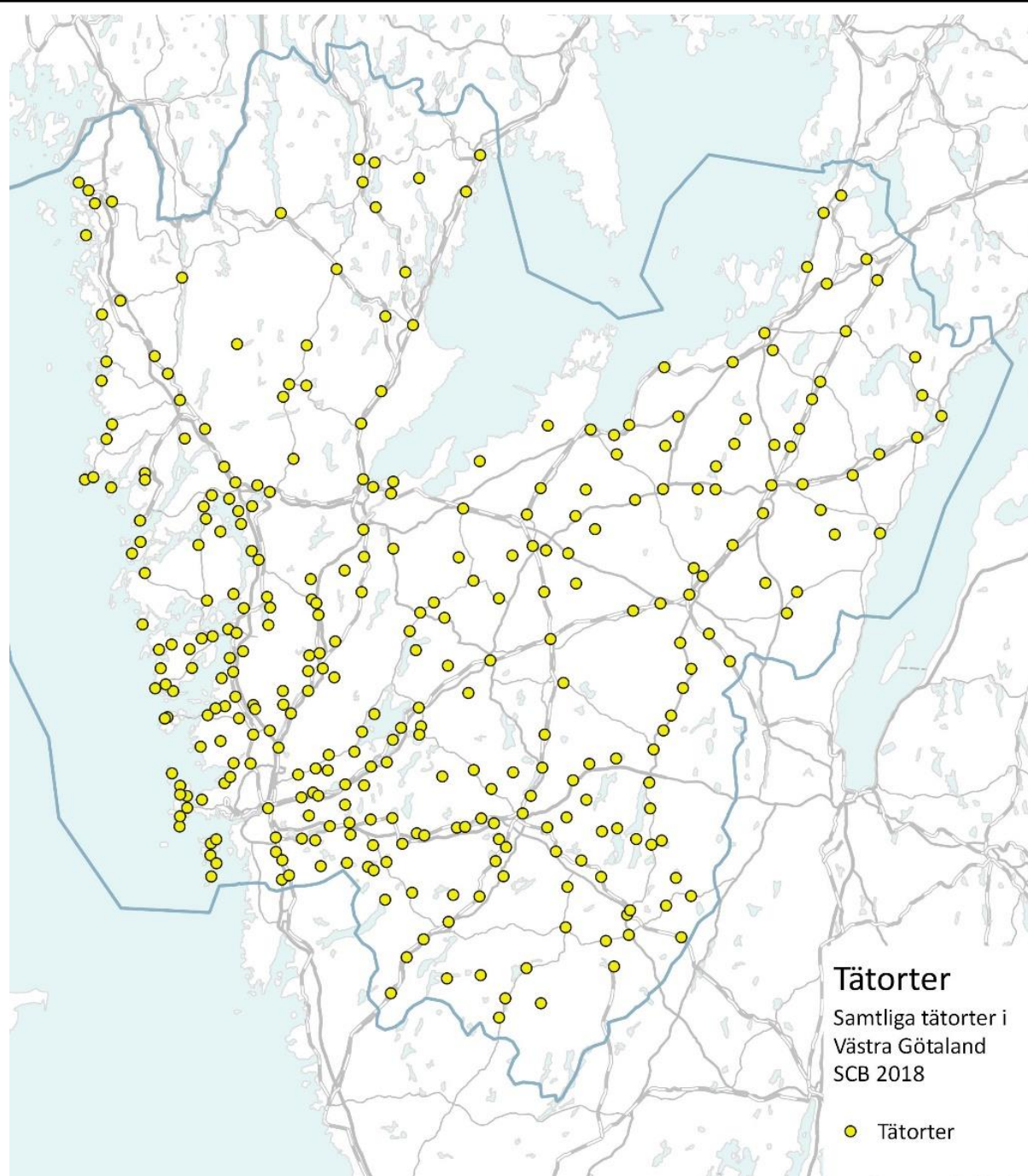
Ortstrukturer i Västra Götaland

Ortstruktur

- Ett nätverk av orter bildar en ortstruktur
 - Geografiska förutsättningar
 - Funktioner och avstånd
 - Historisk och kulturell utveckling
 - Befolkningsstorlek
 - Infrastruktur och interaktion
- Monocentrism – polycentrism
- En- och flerkärnighet

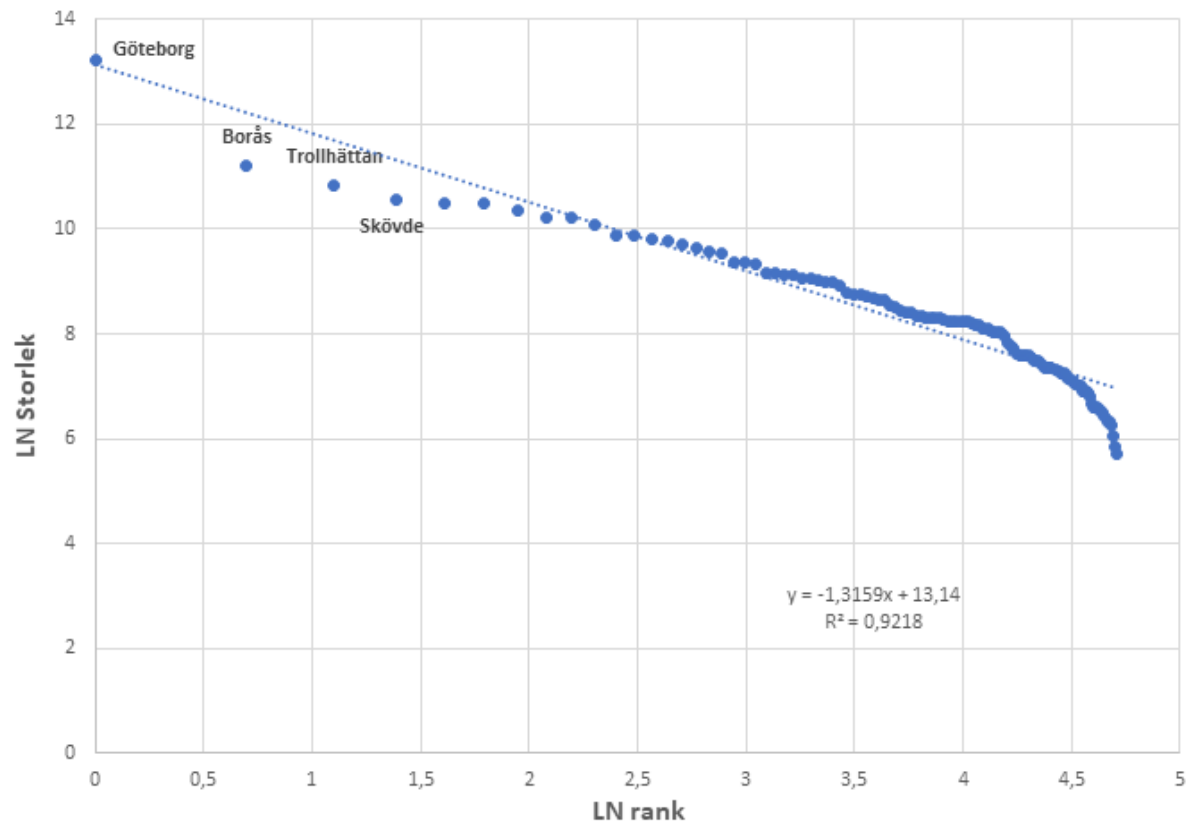

Sverige Topografiska kartor, Sverige, kommunikationskartor, SE/KrA/0400/02/020 (1863), bildid: K0001376_00001

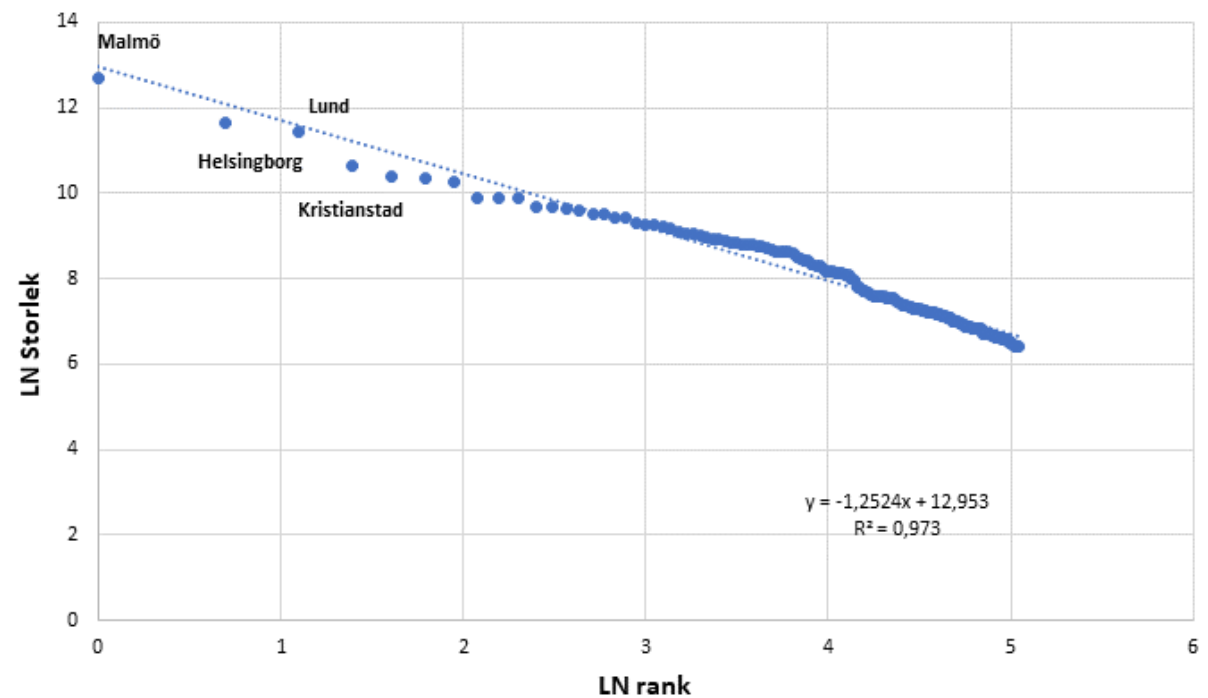

Rank-size rule

Rank size VG 2019

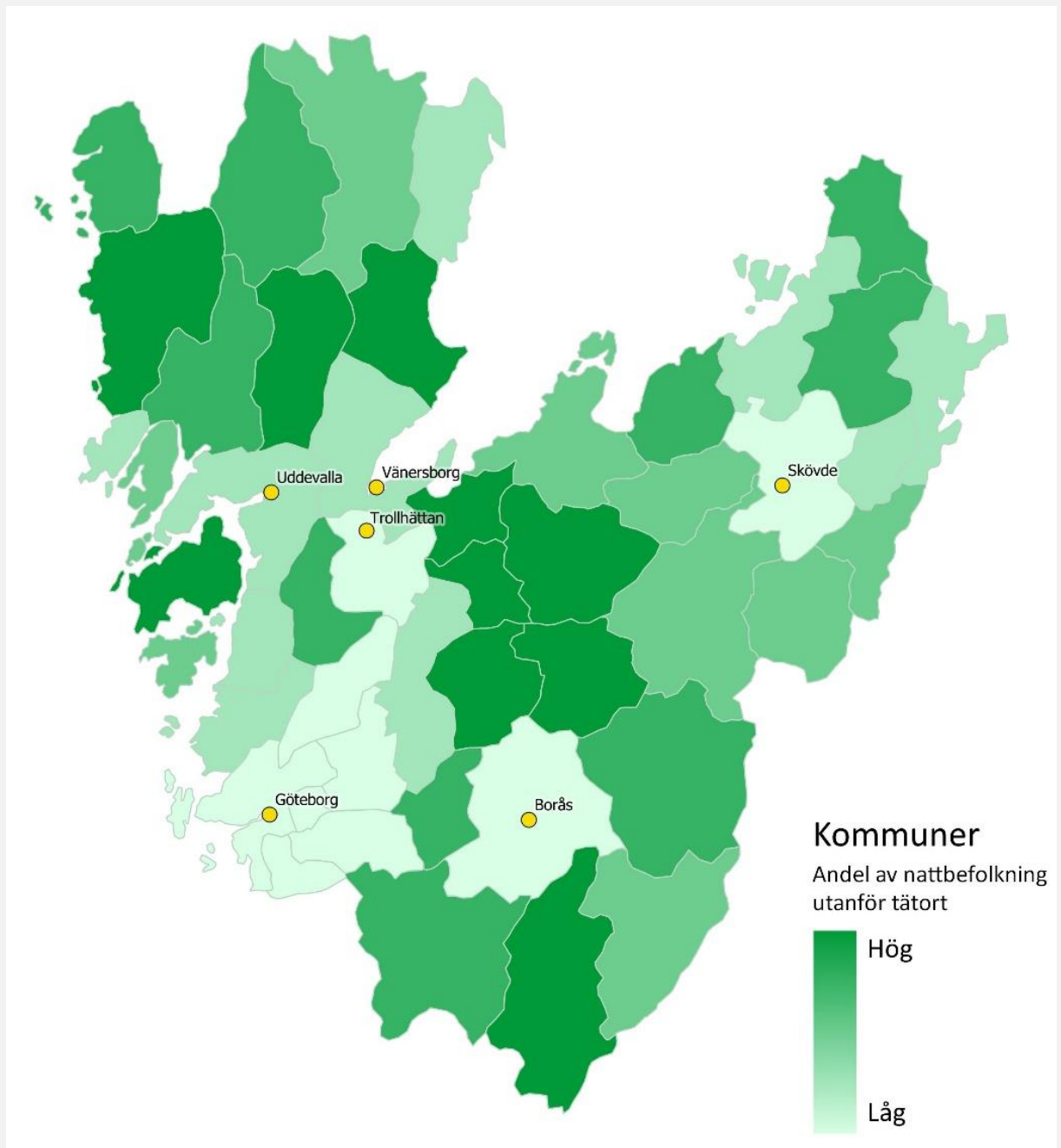
Rank size Skåne 2019

Fakta

▪ Total befolkning Västra Götaland 2019	1 726 000	
▪ Varav i tätorter	1 494 000	87 %
▪ Småorter/landsbygder	232 000	13 %

Boende utanför tätorter

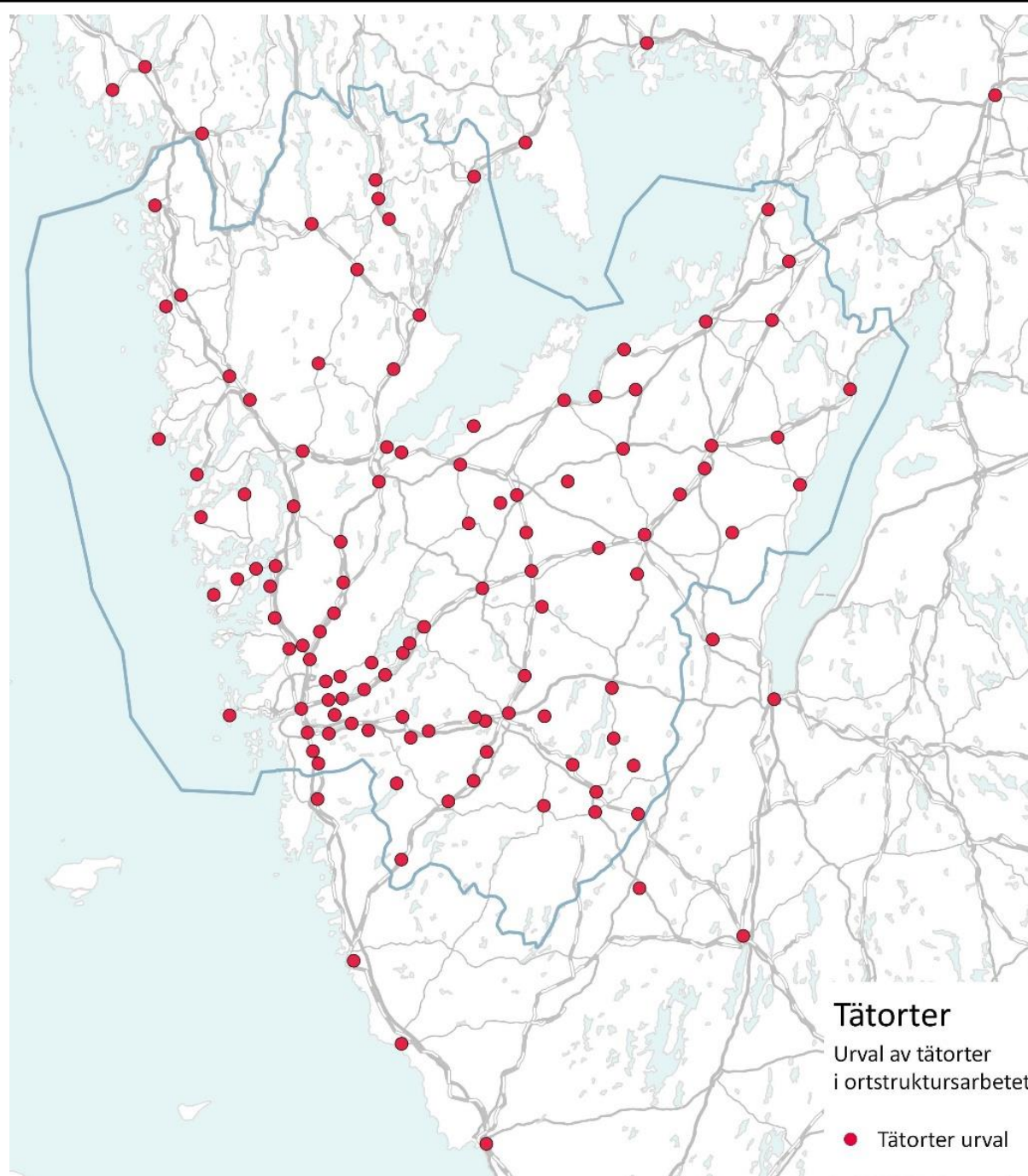

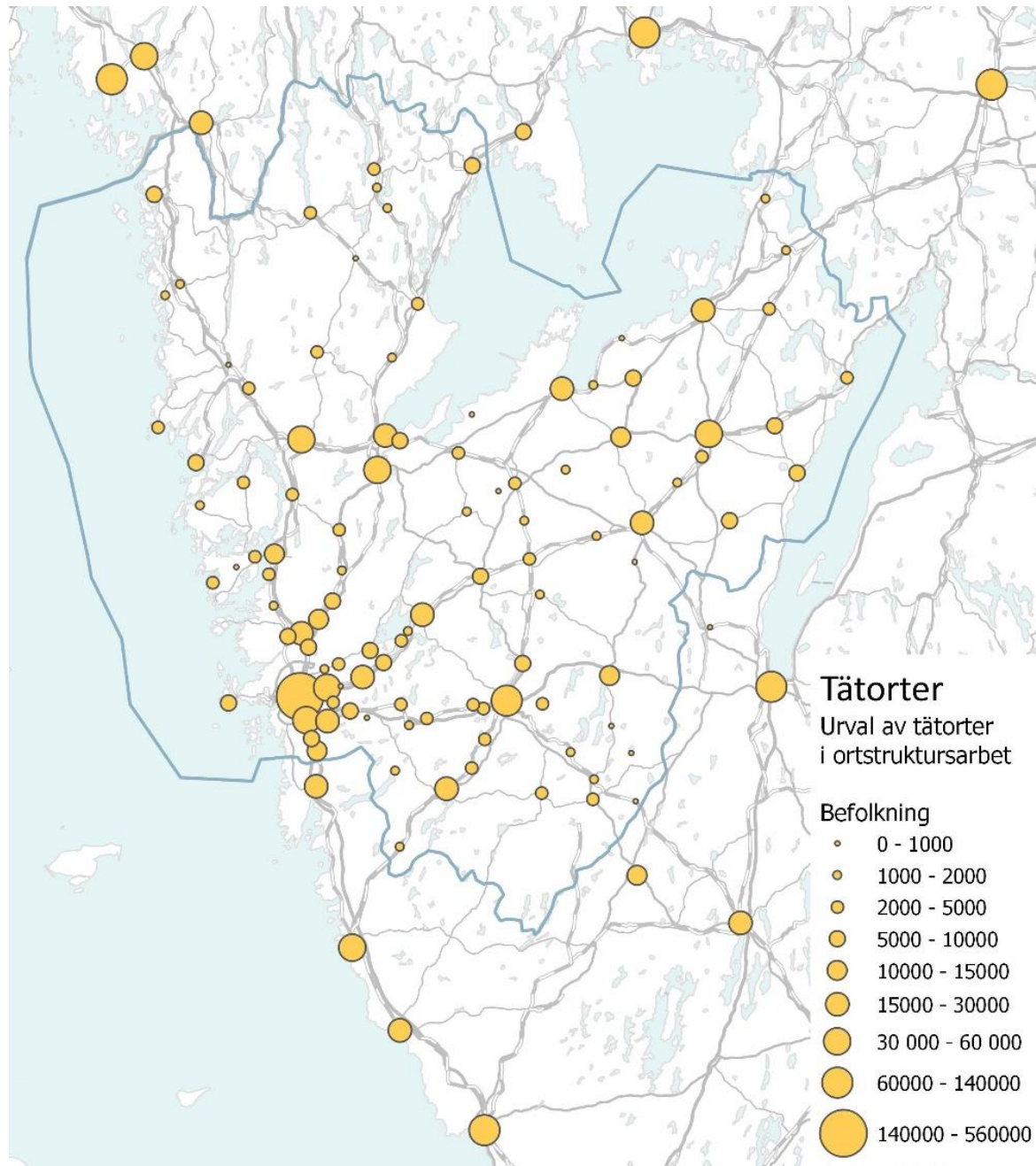
Urval av orter med regional funktion, kriterier

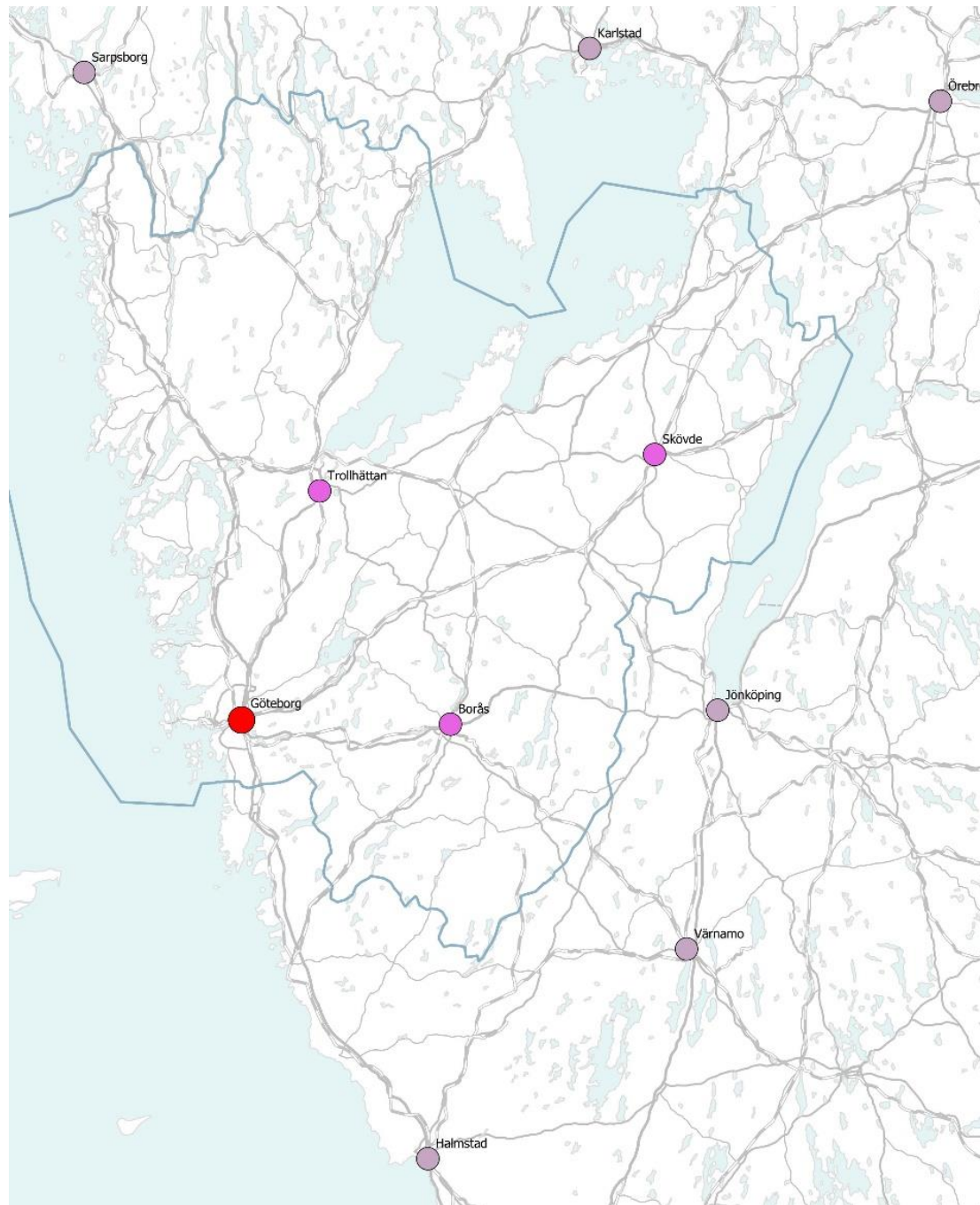
- Kommunhuvudorter
- Tätorter där något av nedan uppfylls:
 - Fler än 3000 invånare
 - Tågstation (eller utpekad i Väststågsutredningen) och fler än 1000 invånare
 - Stor arbetsplats, fler än 250 anställda
 - Dagbefolkning minst 50 % av nattbefolkning och fler än 500 invånare
 - Sjukhus
 - Högskola
 - Folkhögskola
 - Naturbruksgymnasium
- Utpekade orter i Trafikförsörjningsprogram i Värmlands, Örebro, Jönköping och Hallands län samt Viken Fylkeskommune
- Angränsande kommunhuvudorter i andra län dit utpendling från angränsande kommun i VG är > 100

Fakta

▪ Total befolkning Västra Götaland 2019	1 726 000	
▪ Varav i tätorter	1 494 000	87 %
▪ Småorter/landsbygder	232 000	13 %
▪ Vårt urval av tätorter Västra Götaland	1 362 000	79 %
▪ I tätorter utanför vårt urval	132 000	8 %

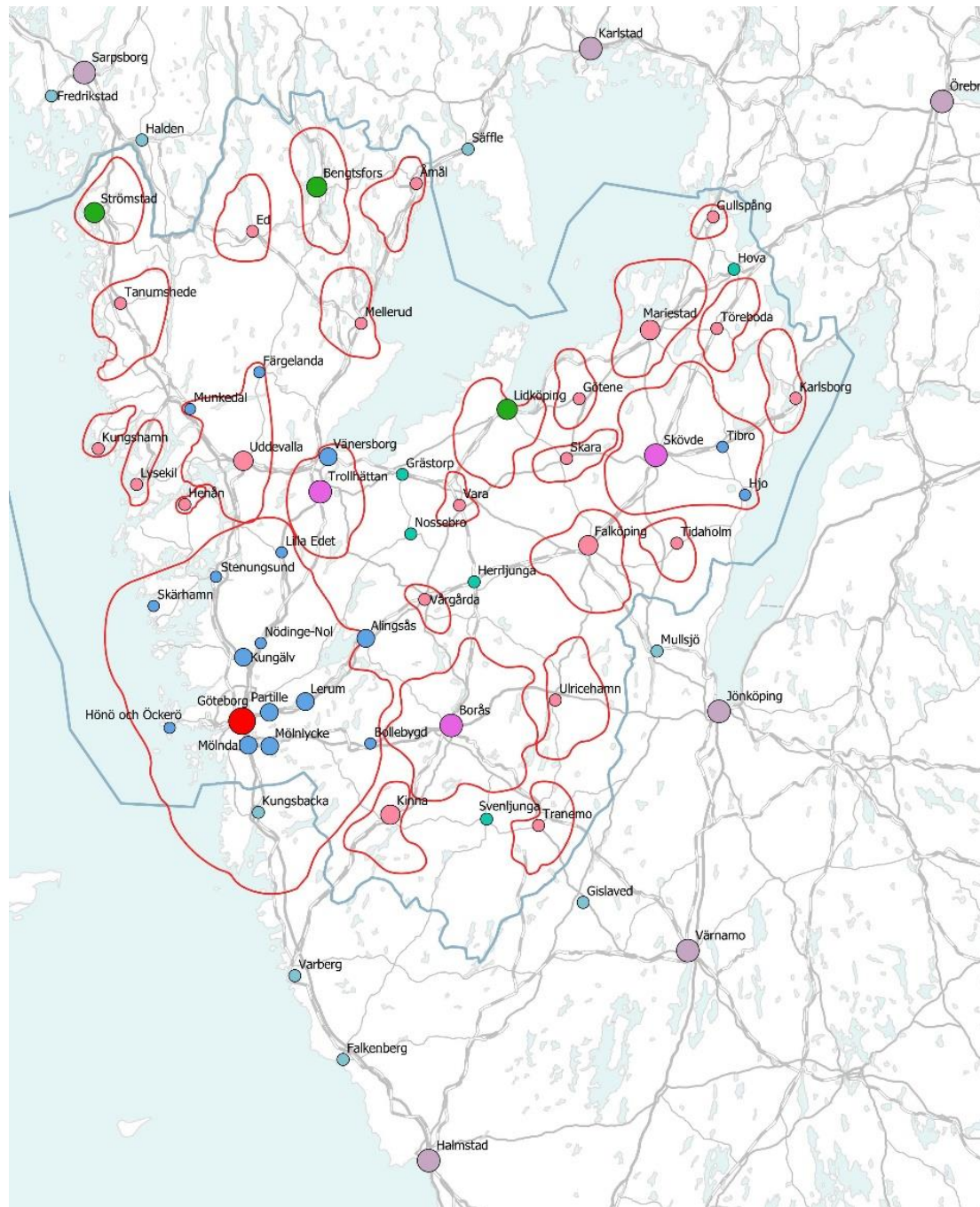

Klassificering av tätorter

Arbetsmarknad och service

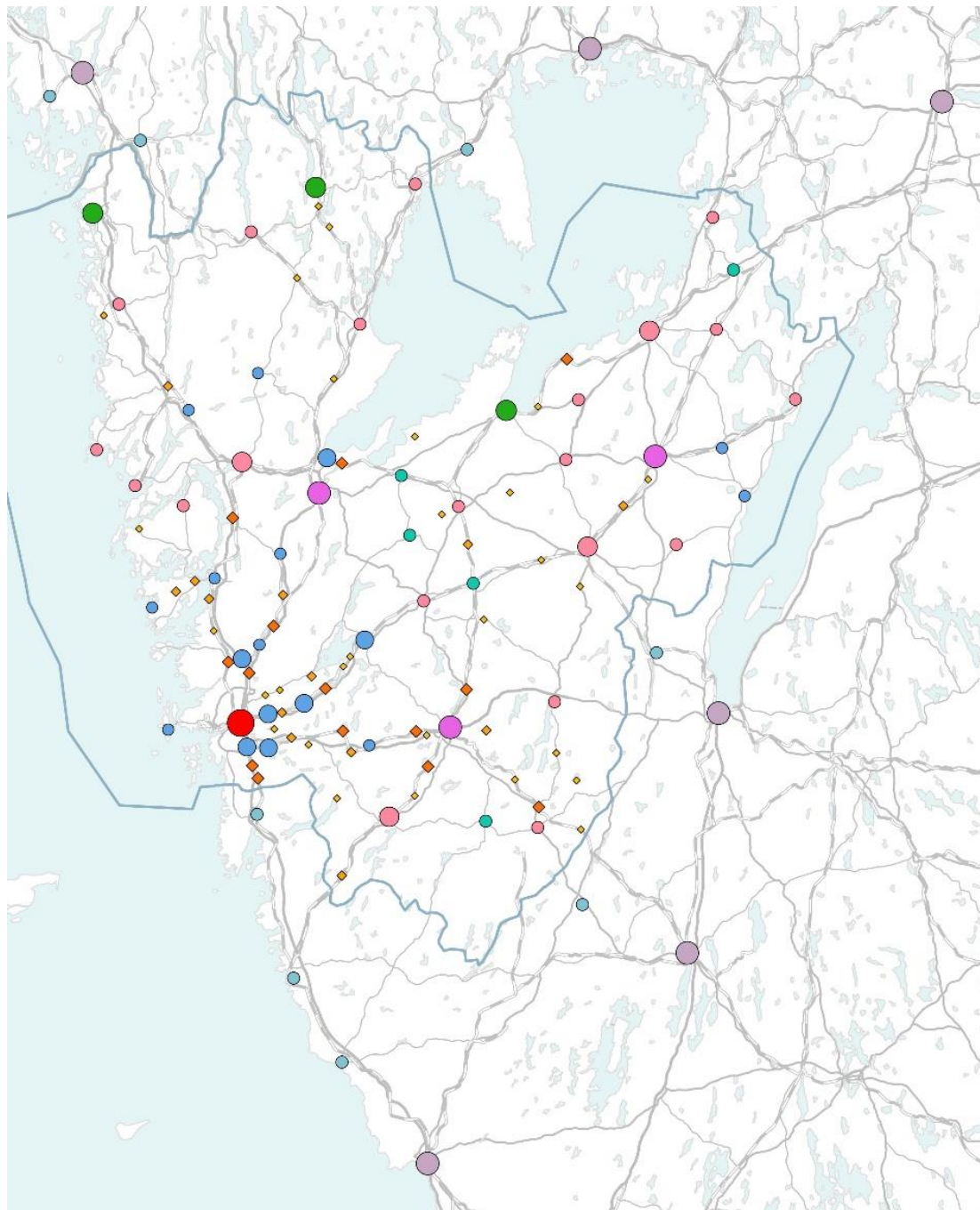
- Storstad
- Regionalt centrum VG
- Regionalt centrum annat län

Klassificering av tätorter

Arbetsmarknad och service

- Storstad
- Regionalt centrum VG
- Regionalt centrum annat län
- Kommuncentra LA
- Kommuncentra LLA > 15 000 inv
- Kommuncentra LLA < 15 000 inv
- Kommuncentra inom annan LLA >15 000 inv
- Kommuncentra inom annan LLA <15 000 inv
- Kommuncentra utanför LLA
- Kommuncentra utanför VG

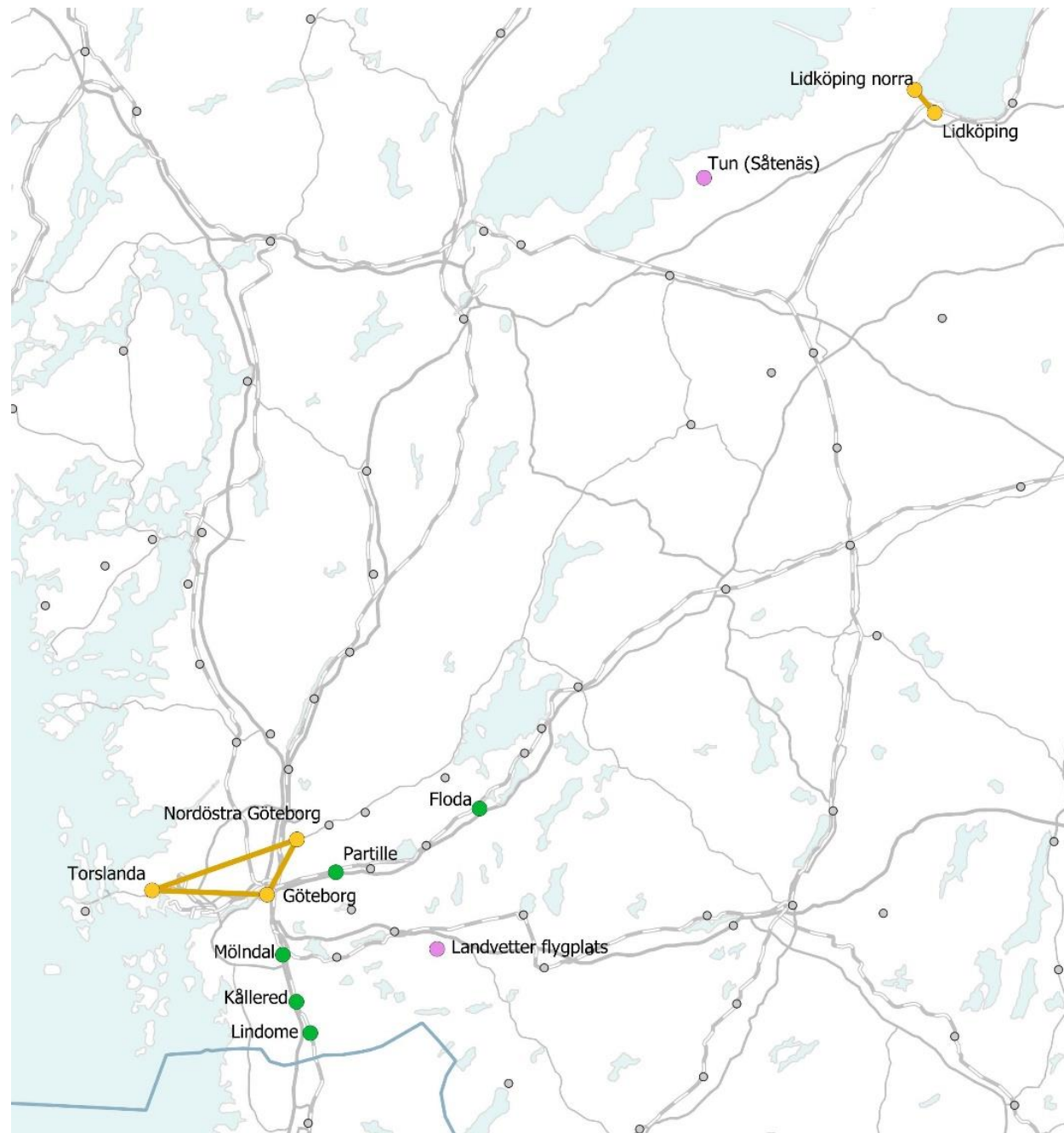

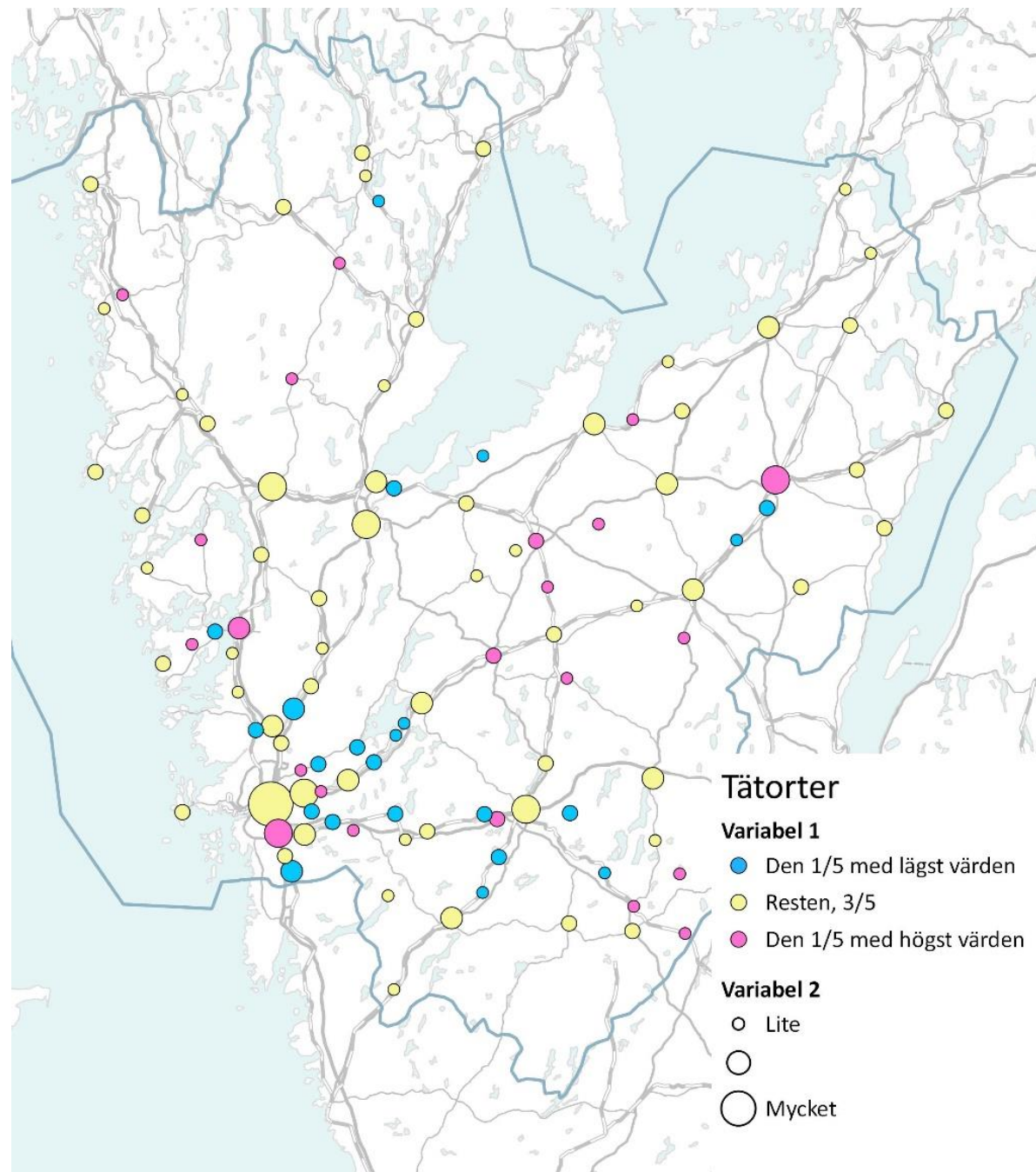
Klassificering av tätorter

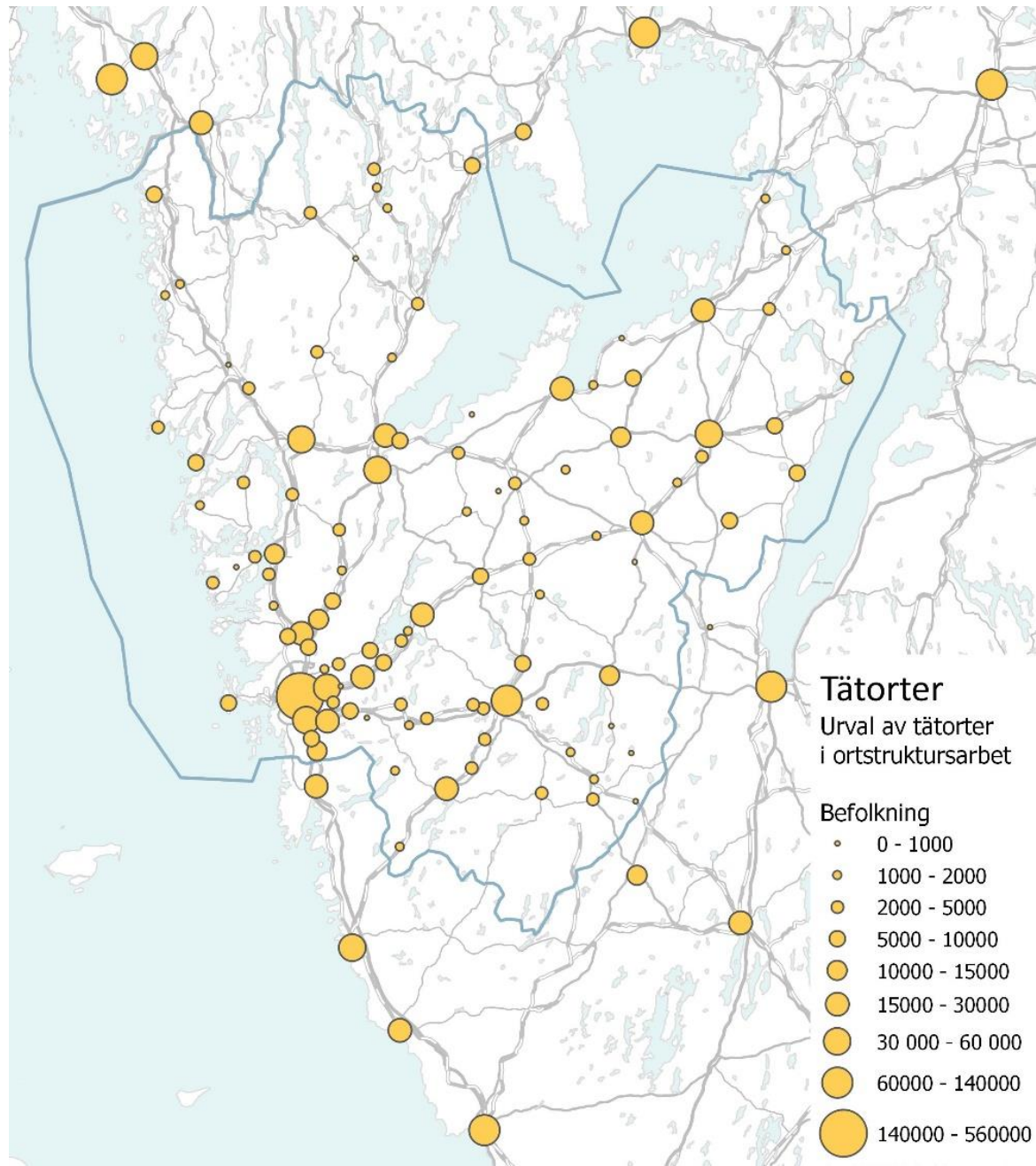
Arbetsmarknad och service

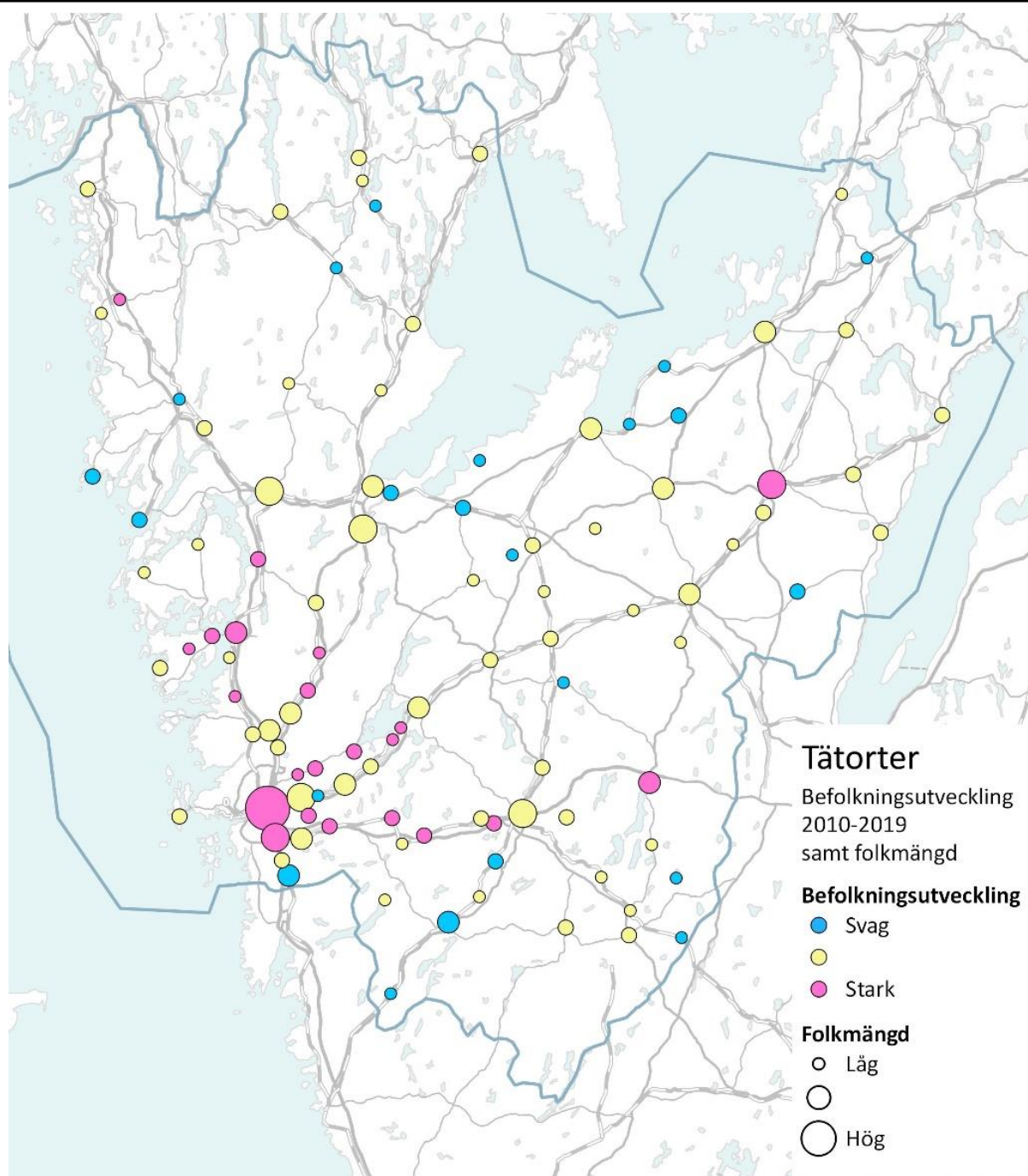
- Storstad
- Regionalt centrum VG
- Regionalt centrum annat län
- Kommuncentra LA
- Kommuncentra LLA > 15 000 inv
- Kommuncentra LLA < 15 000 inv
- Kommuncentra inom annan LLA >15 000 inv
- Kommuncentra inom annan LLA <15 000 inv
- Kommuncentra utanför LLA
- Kommuncentra utanför VG
- ◆ Tempoäng 5-6
- ◆ Tempoäng 4
- ◆ Tempoäng 1-3

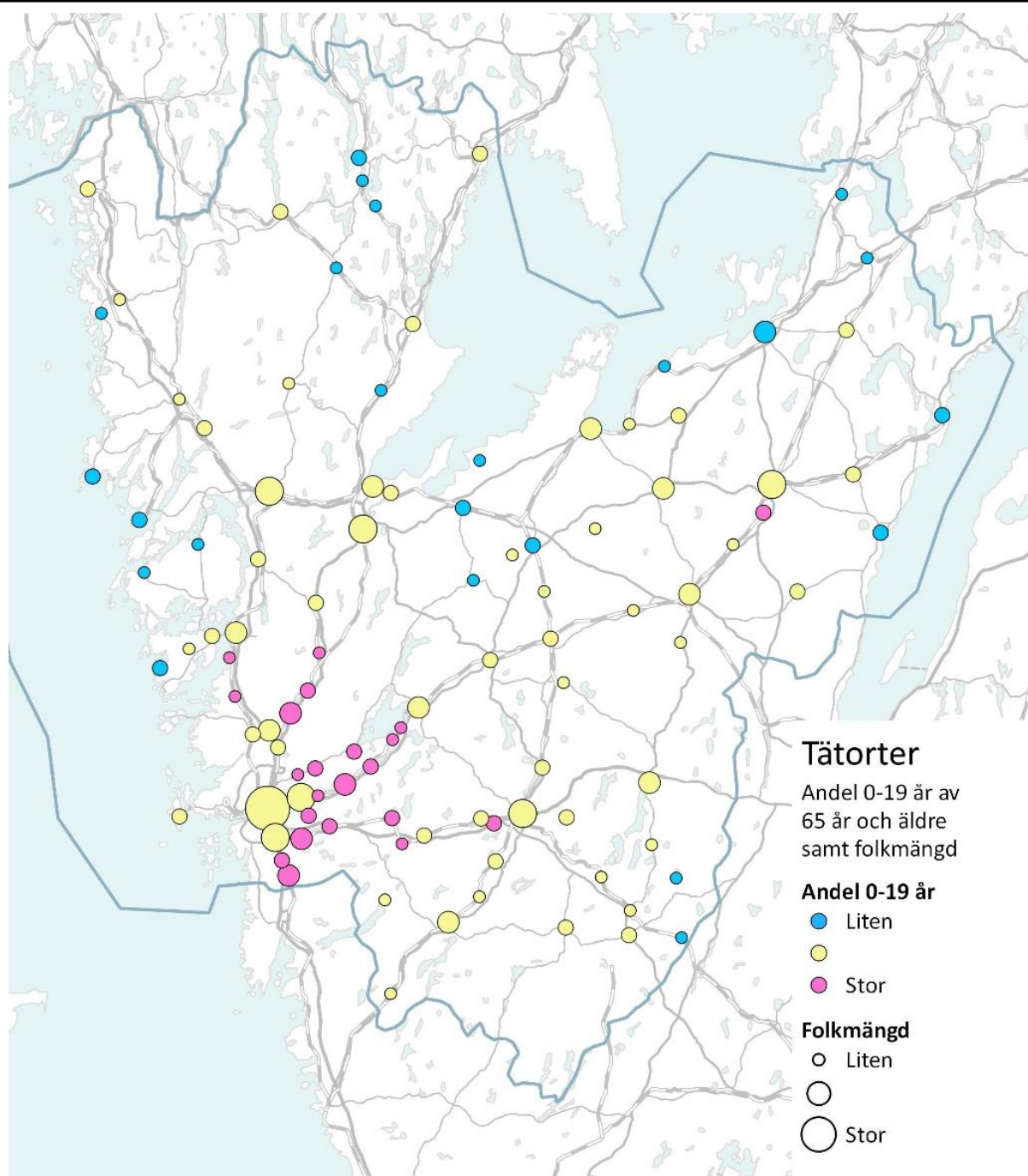
Statistik och analys på tätortsnivå

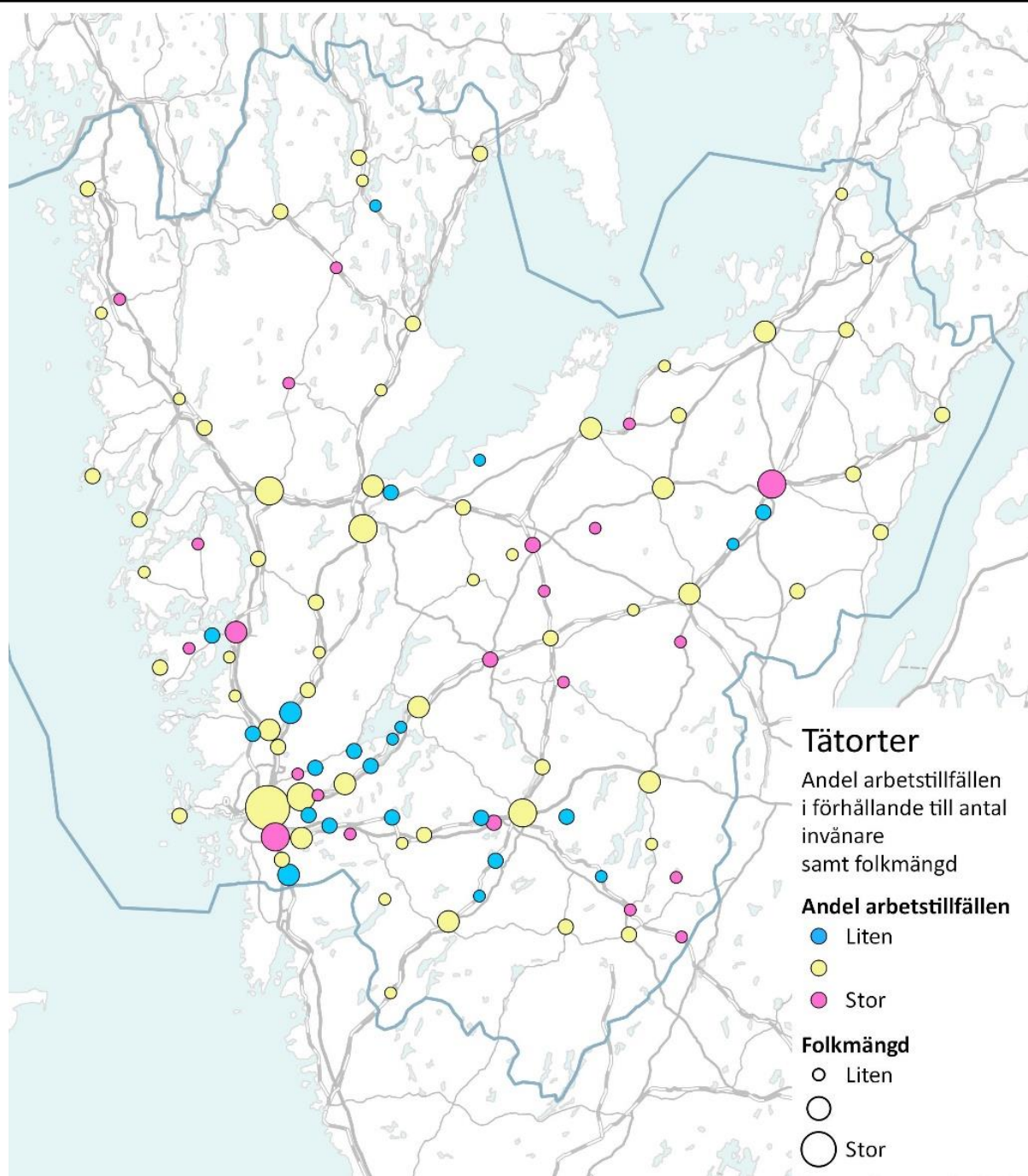

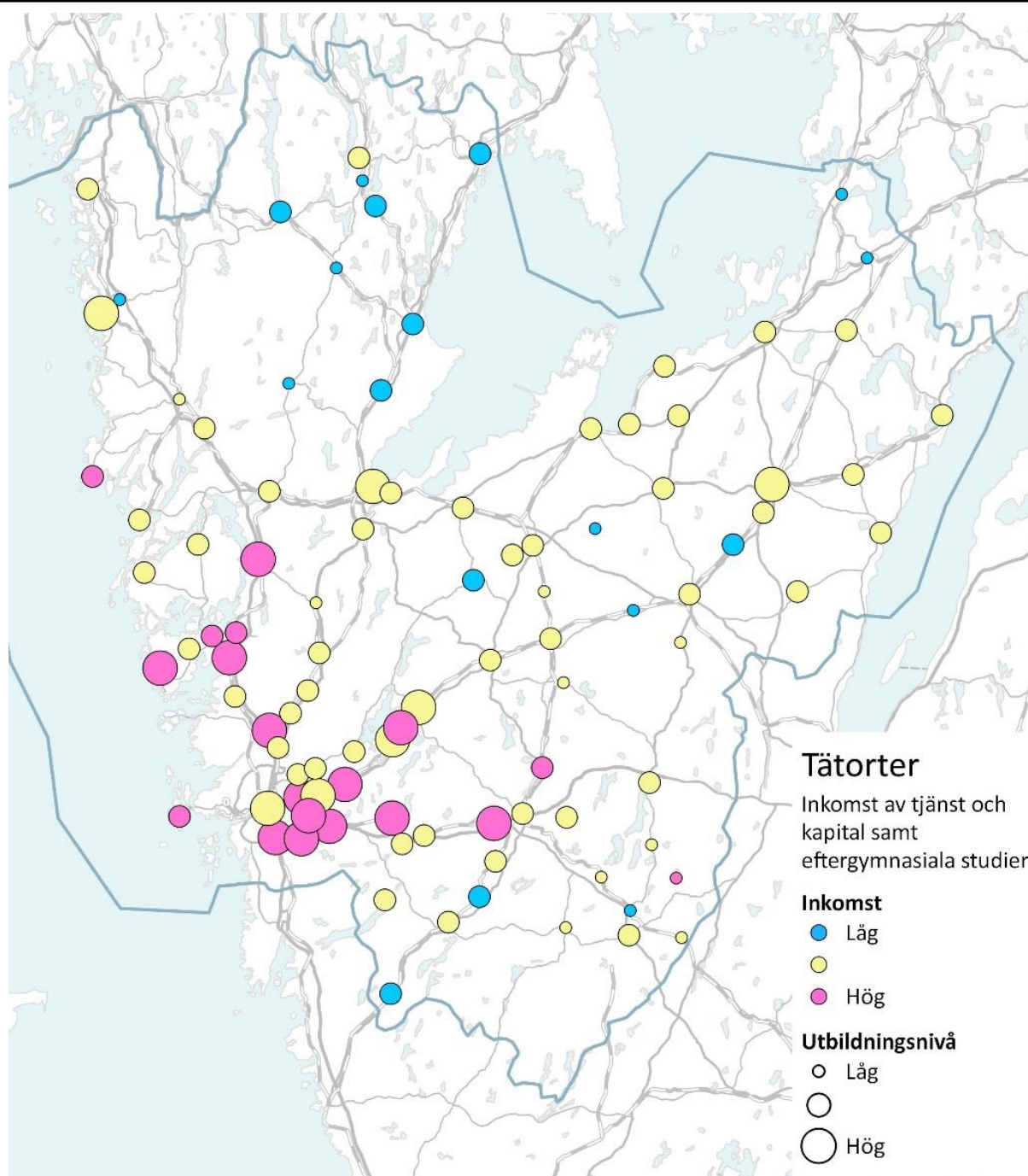

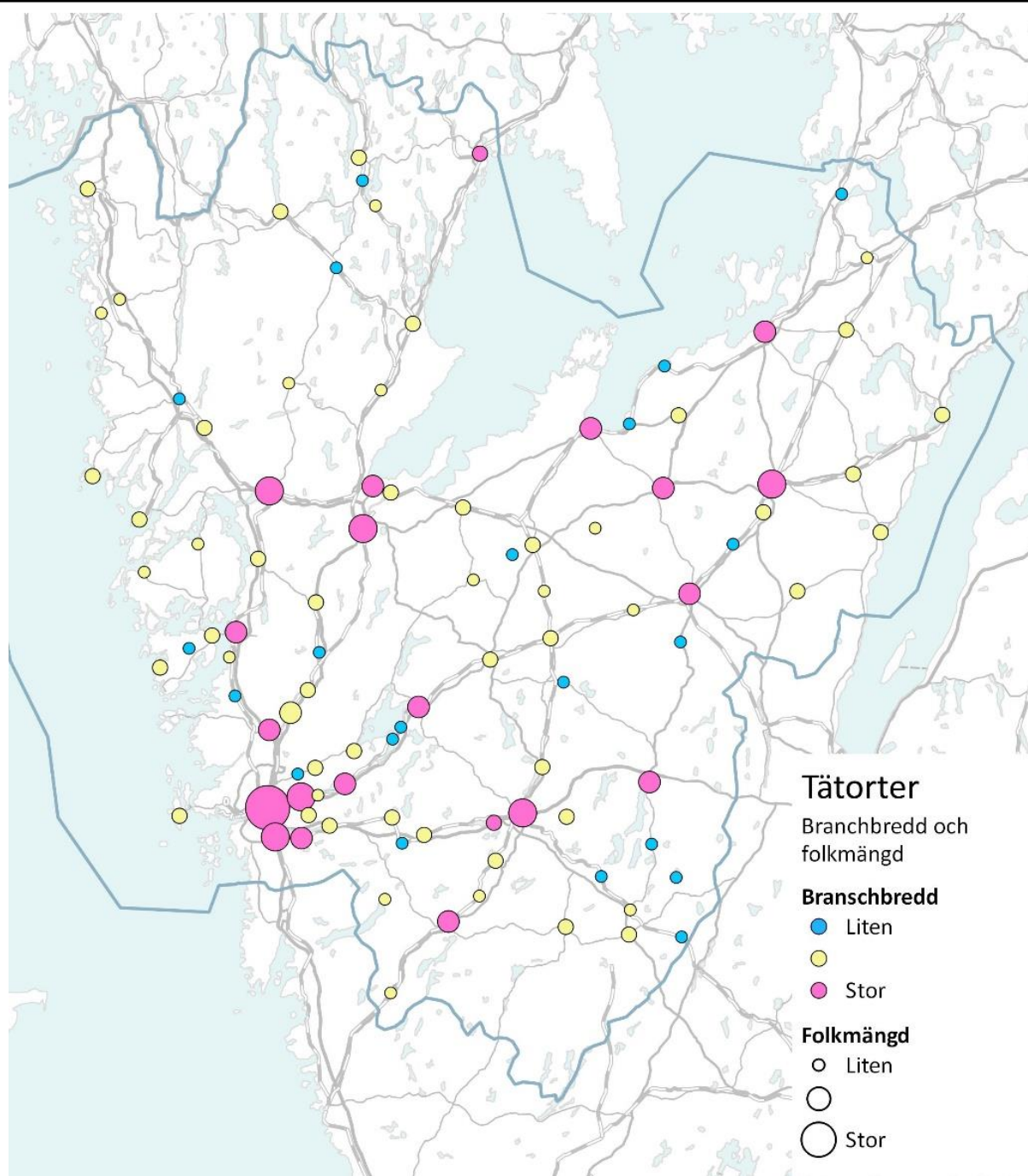

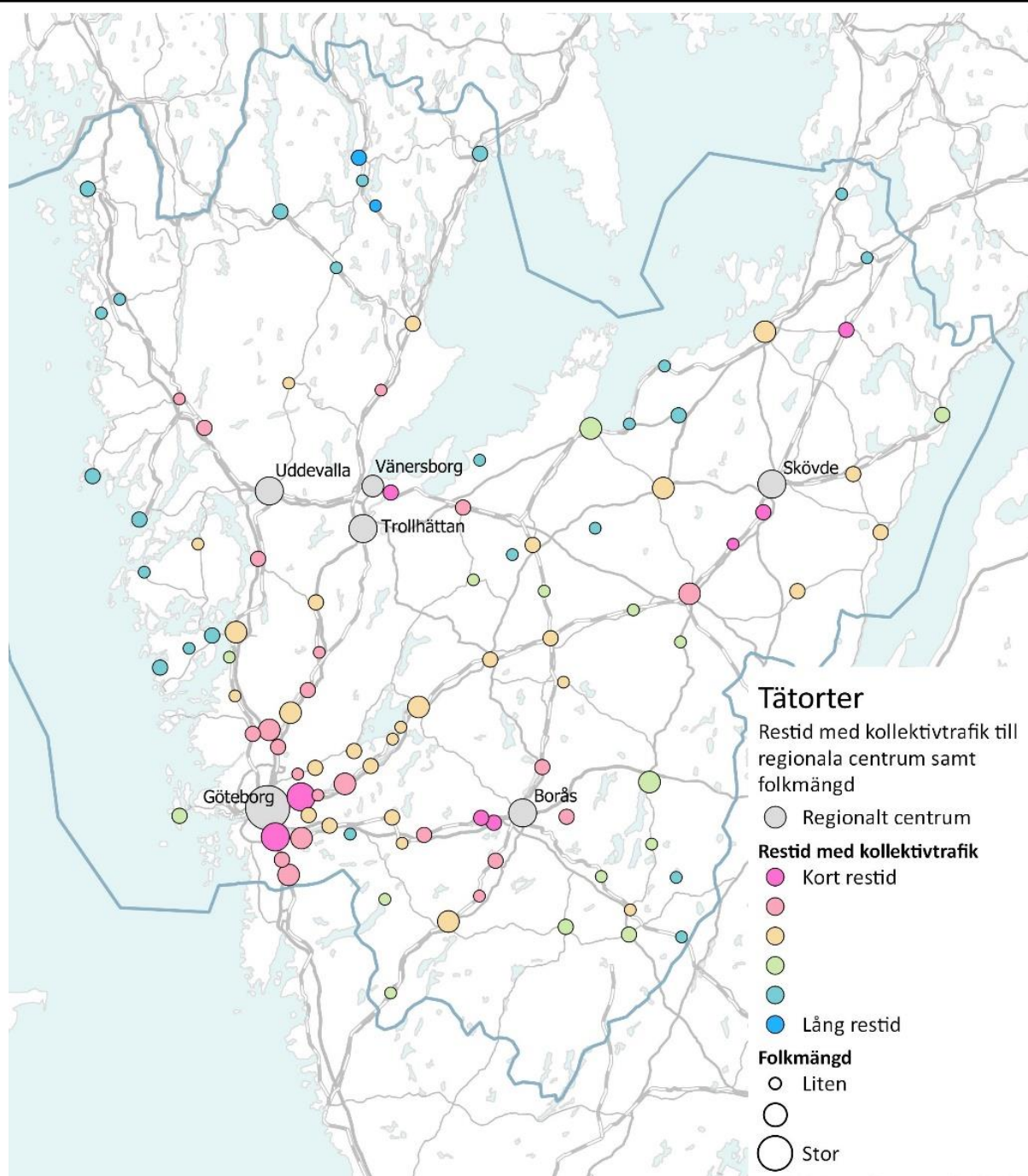

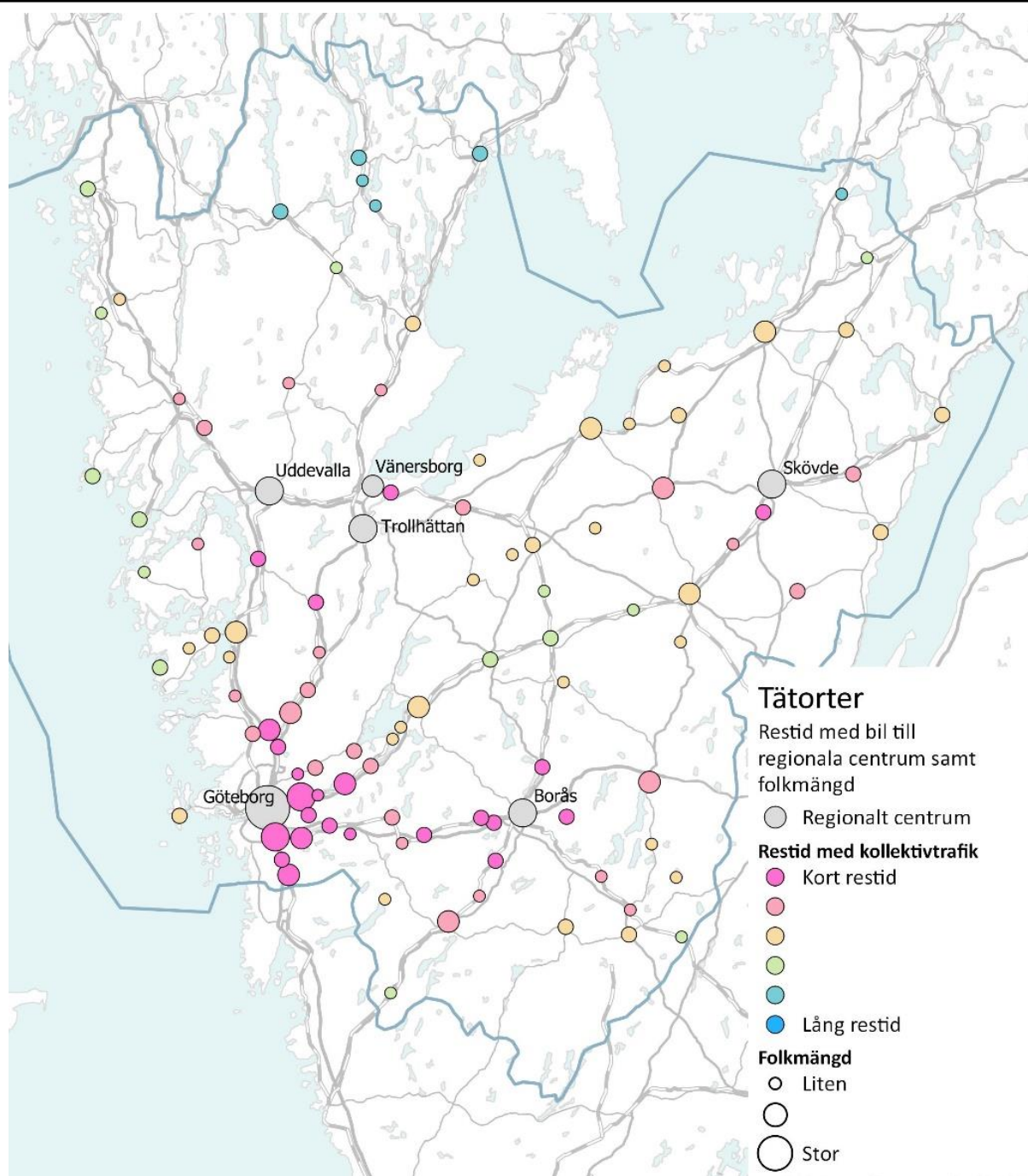

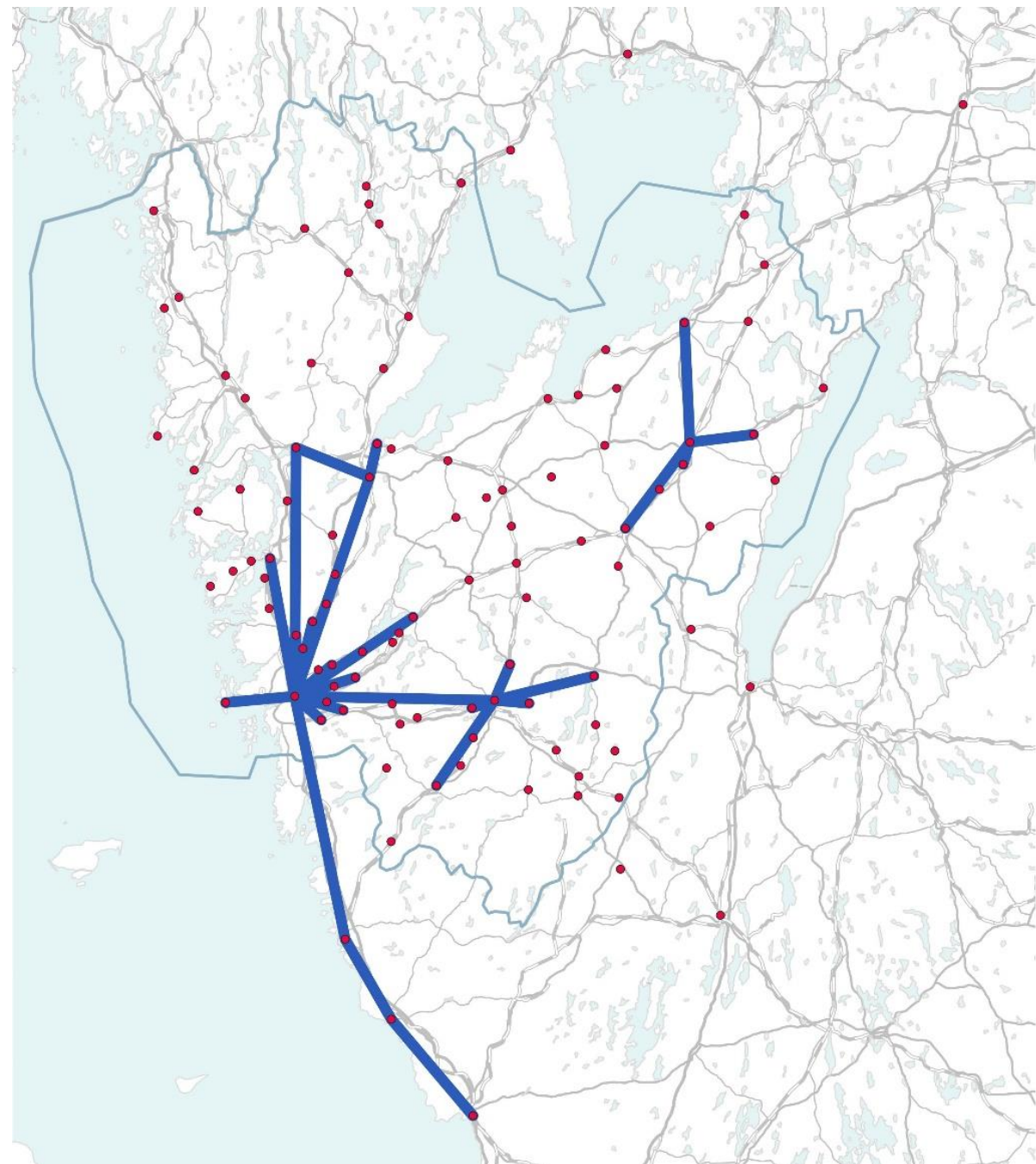

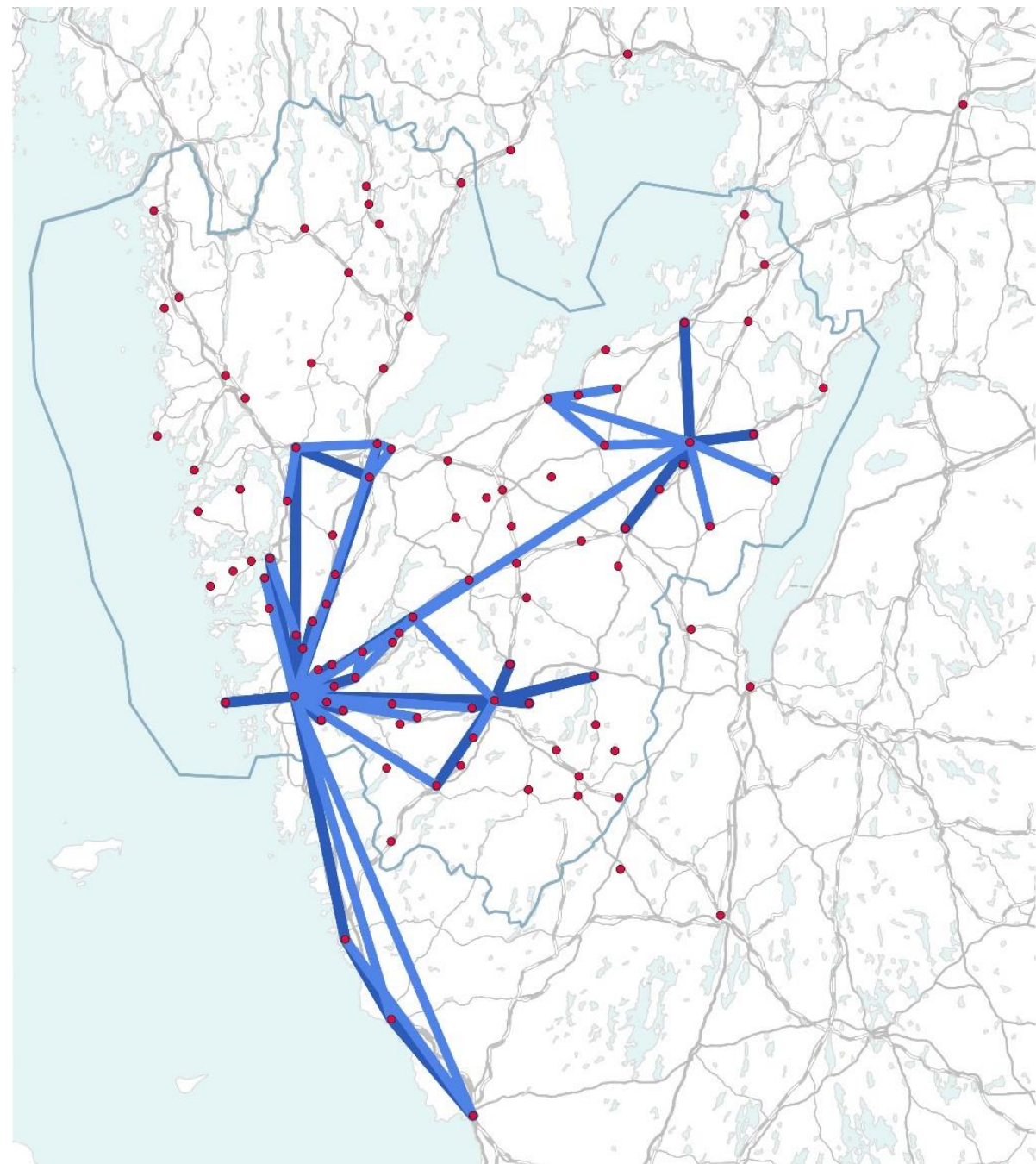
Pendling mellan tätorter

Pendling mellan tätorter

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

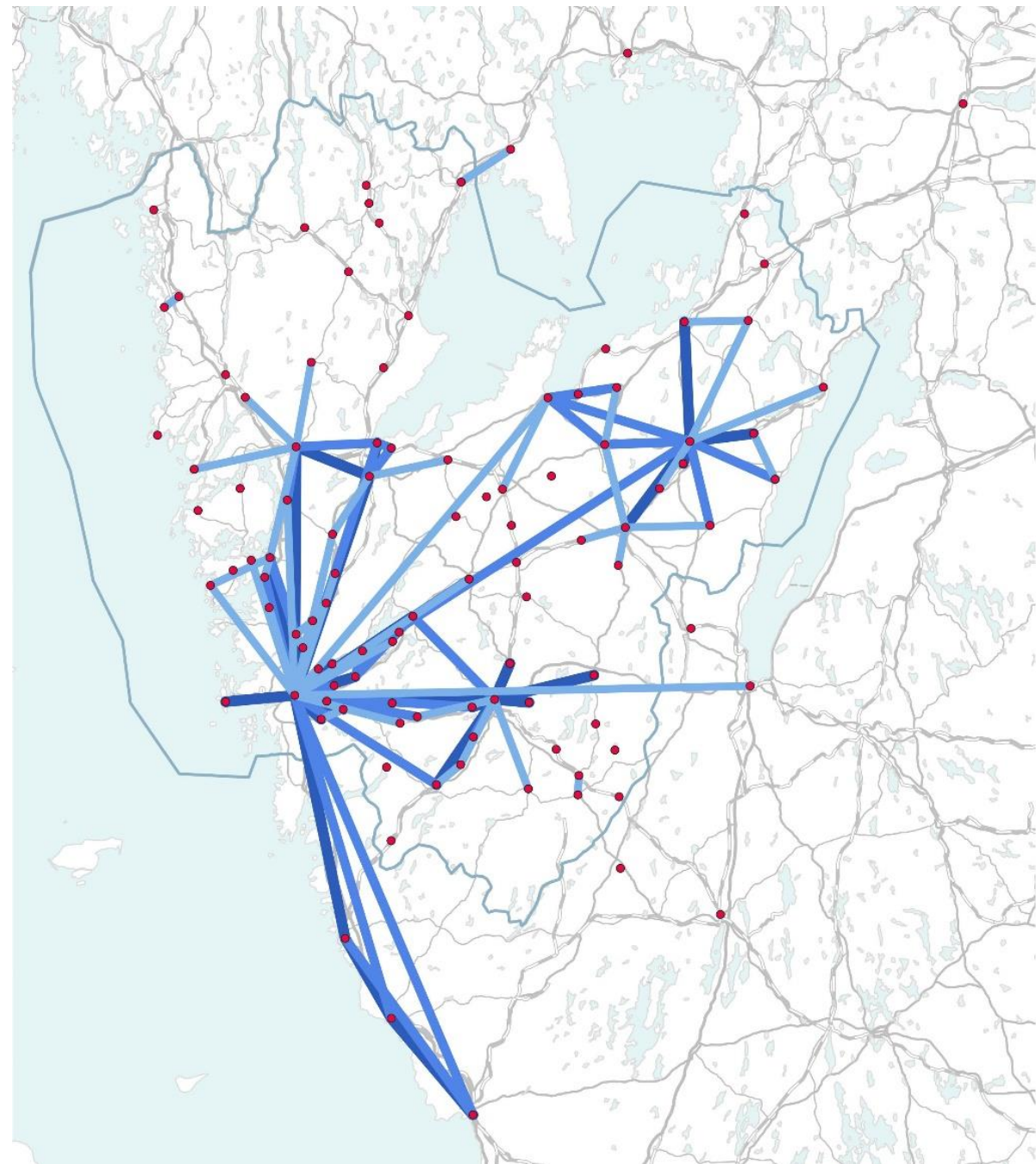
- 0 - 20
- 20 - 40
- 40 - 80
- 80 - 120
- 120 - 240
- 240 - 480
- 480 - 960
- 960 - 8700

Pendling mellan tätorter

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

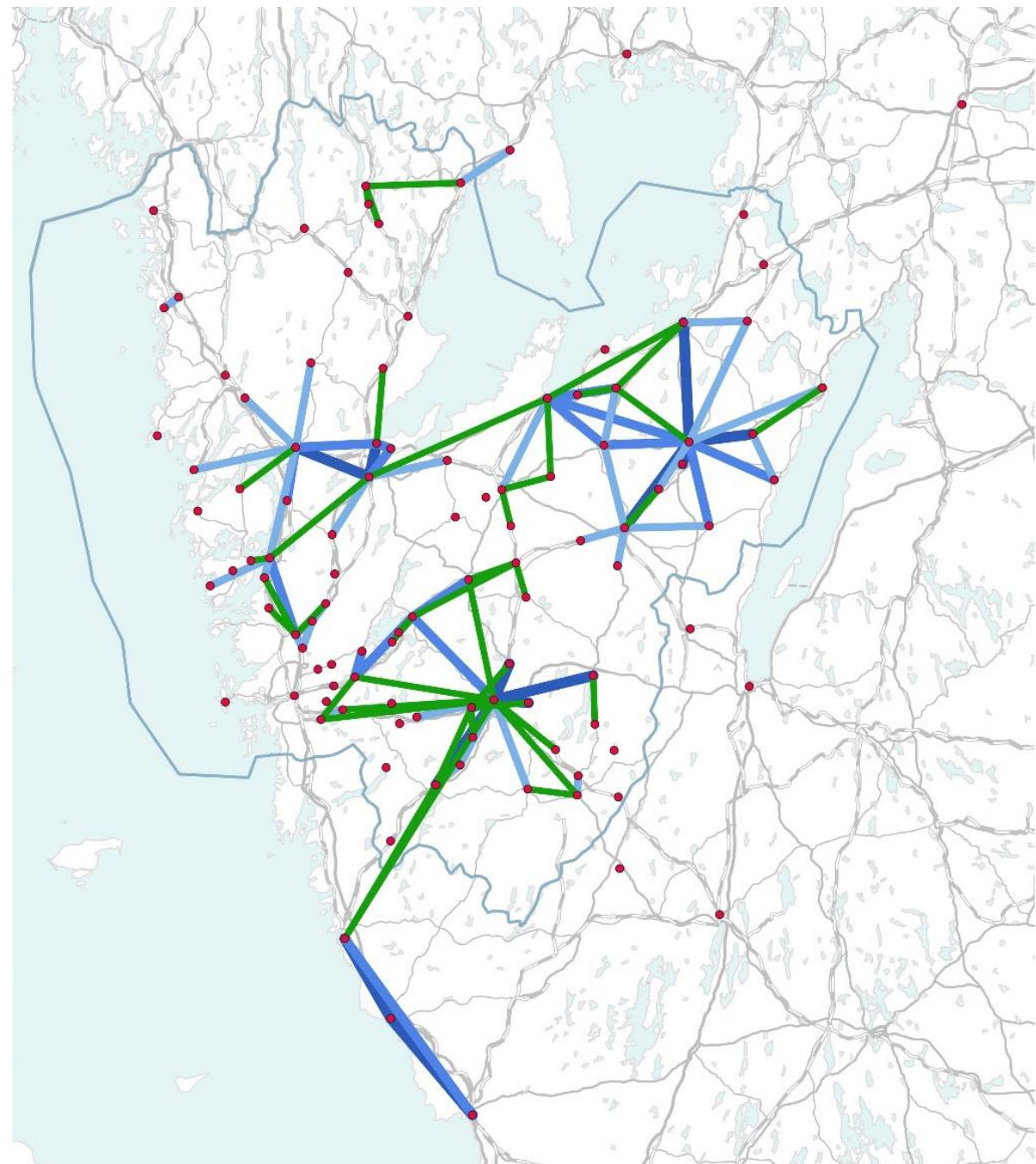
- 0 - 20
- 20 - 40
- 40 - 80
- 80 - 120
- 120 - 240
- 240 - 480
- 480 - 960
- 960 - 8700

Pendling mellan tätorter

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

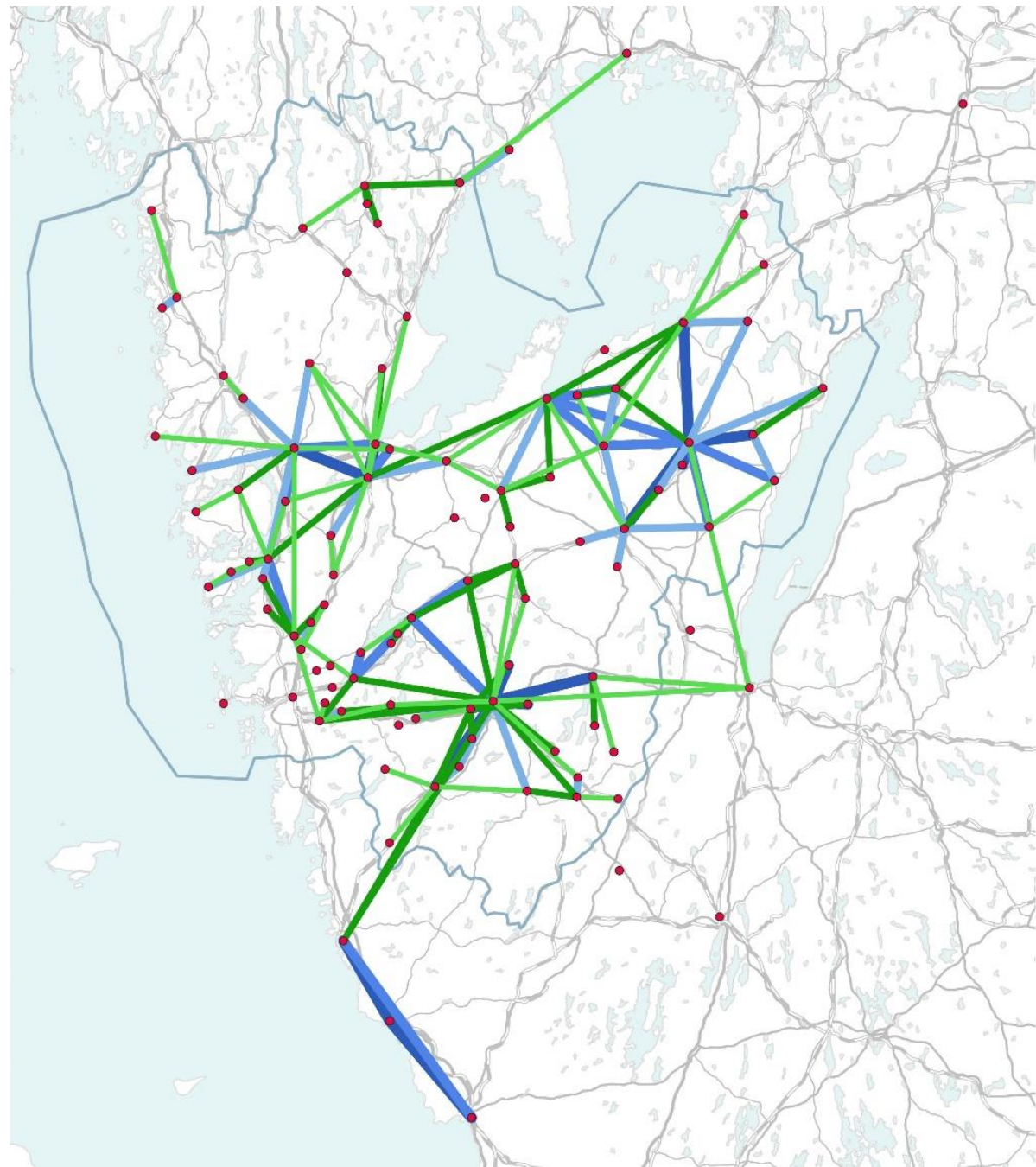
- 0 - 20
- 20 - 40
- 40 - 80
- 80 - 120
- 120 - 240
- 240 - 480
- 480 - 960
- 960 - 8700

**Pendling mellan tätorter
exklusive Göteborg**

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

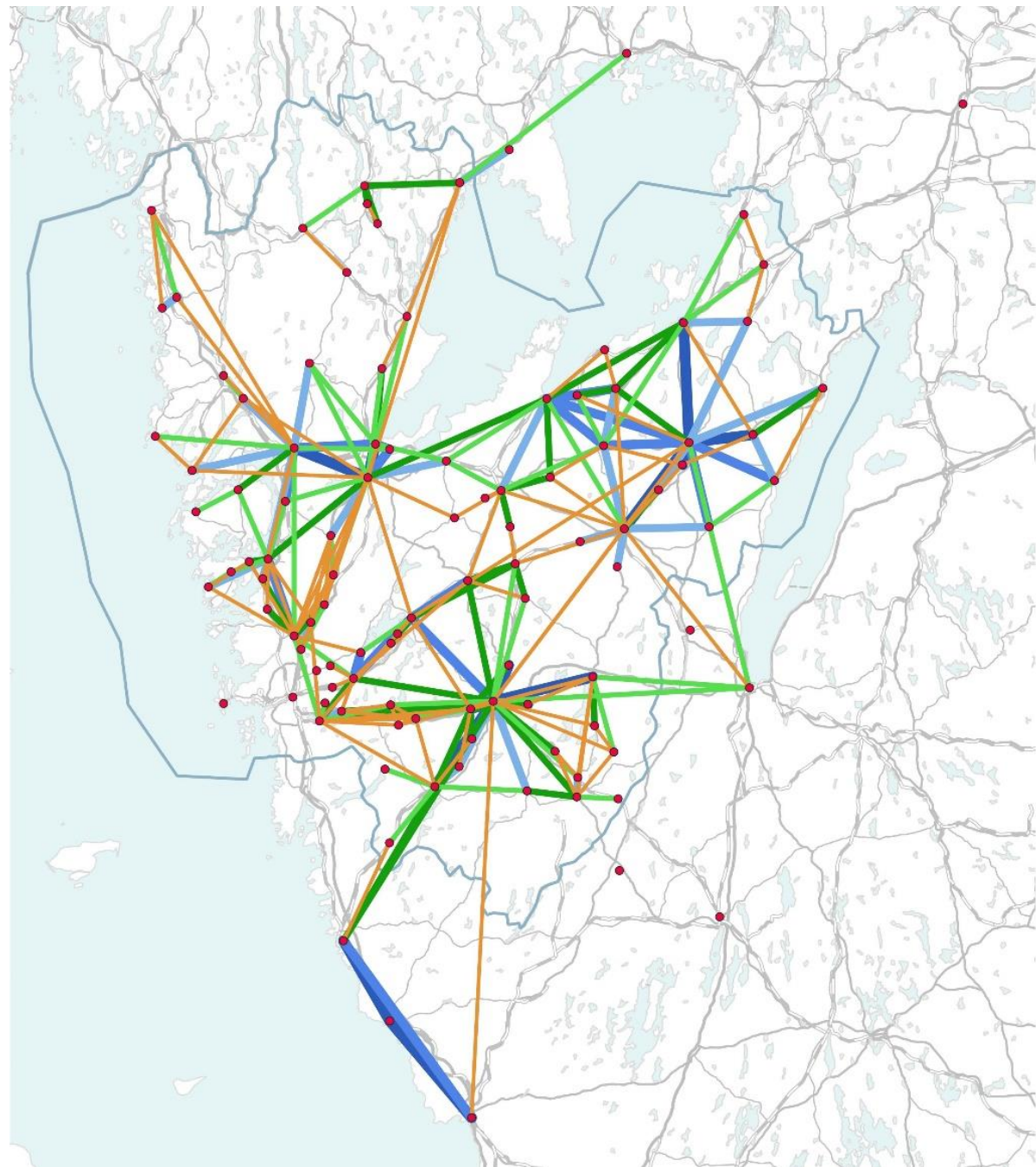
- 0 - 20
- 20 - 40
- 40 - 80
- 80 - 120
- 120 - 240
- 240 - 480
- 480 - 960
- 960 - 8700

Pendling mellan tätorter
exklusive Göteborg

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

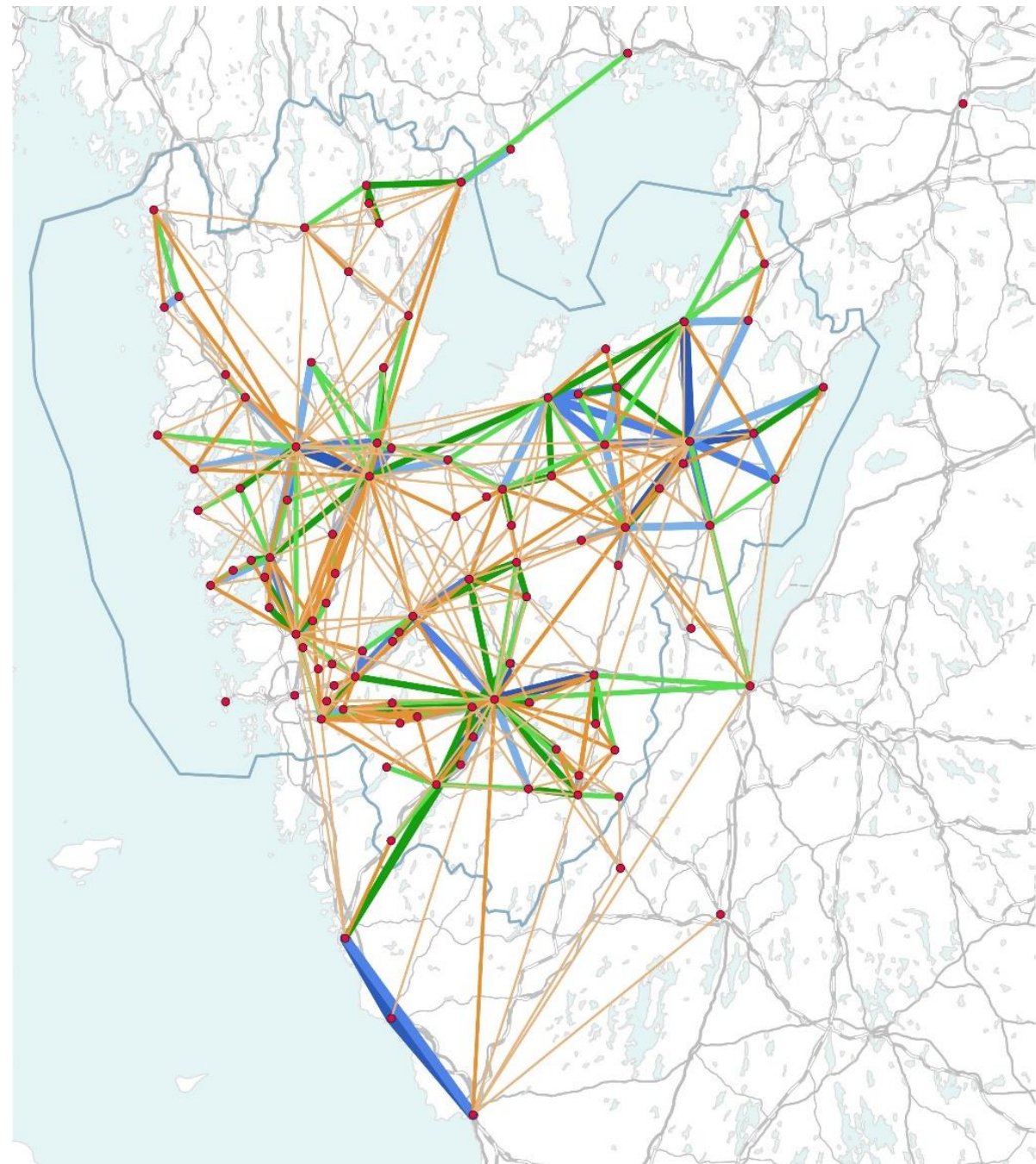
- 0 - 20
- 20 - 40
- 40 - 80
- 80 - 120
- 120 - 240
- 240 - 480
- 480 - 960
- 960 - 8700

Pendling mellan tätorter
exklusive Göteborg

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

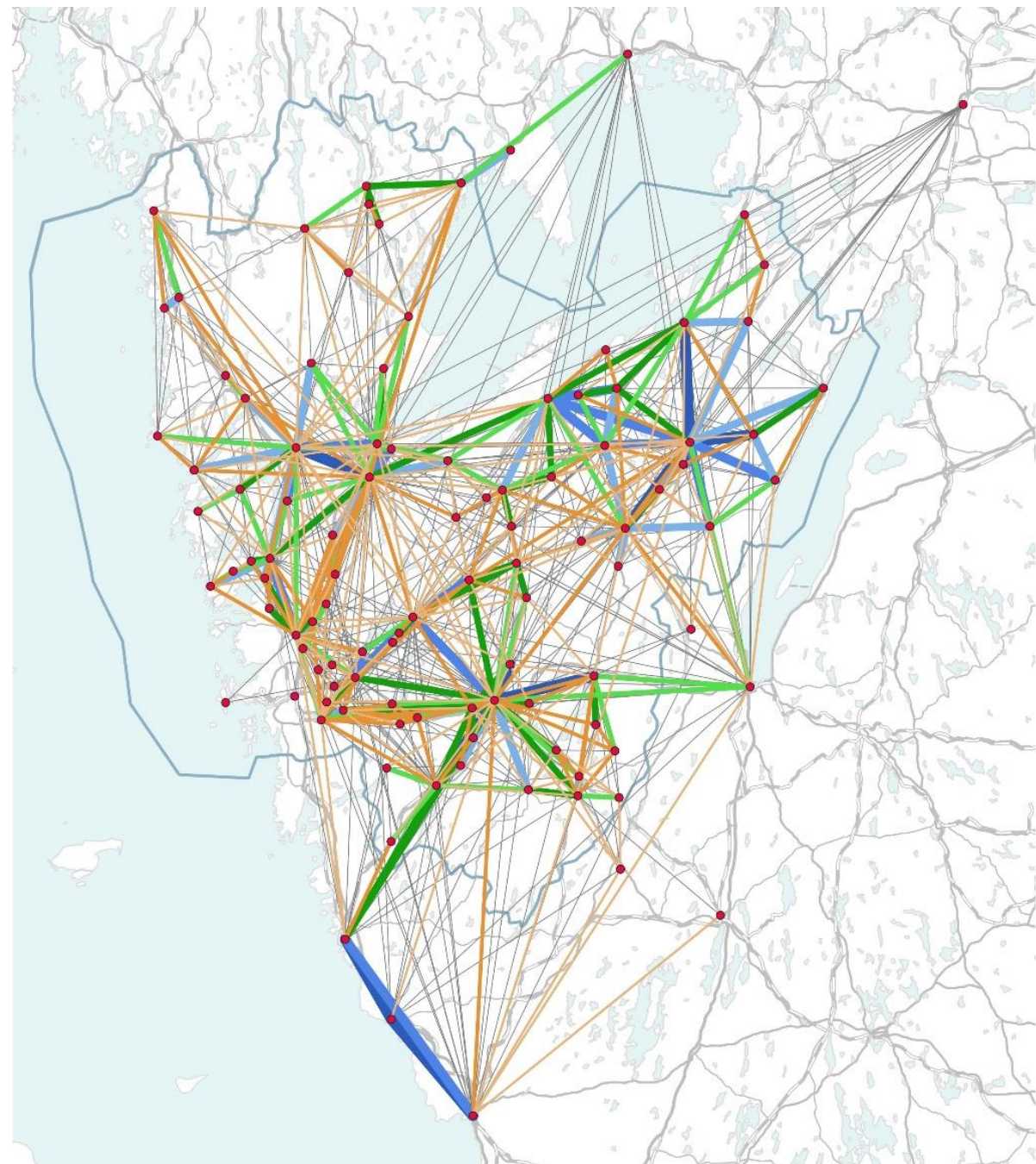
- 0 - 20
- 20 - 40
- 40 - 80
- 80 - 120
- 120 - 240
- 240 - 480
- 480 - 960
- 960 - 8700

**Pendling mellan tätorter
exklusive Göteborg**

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

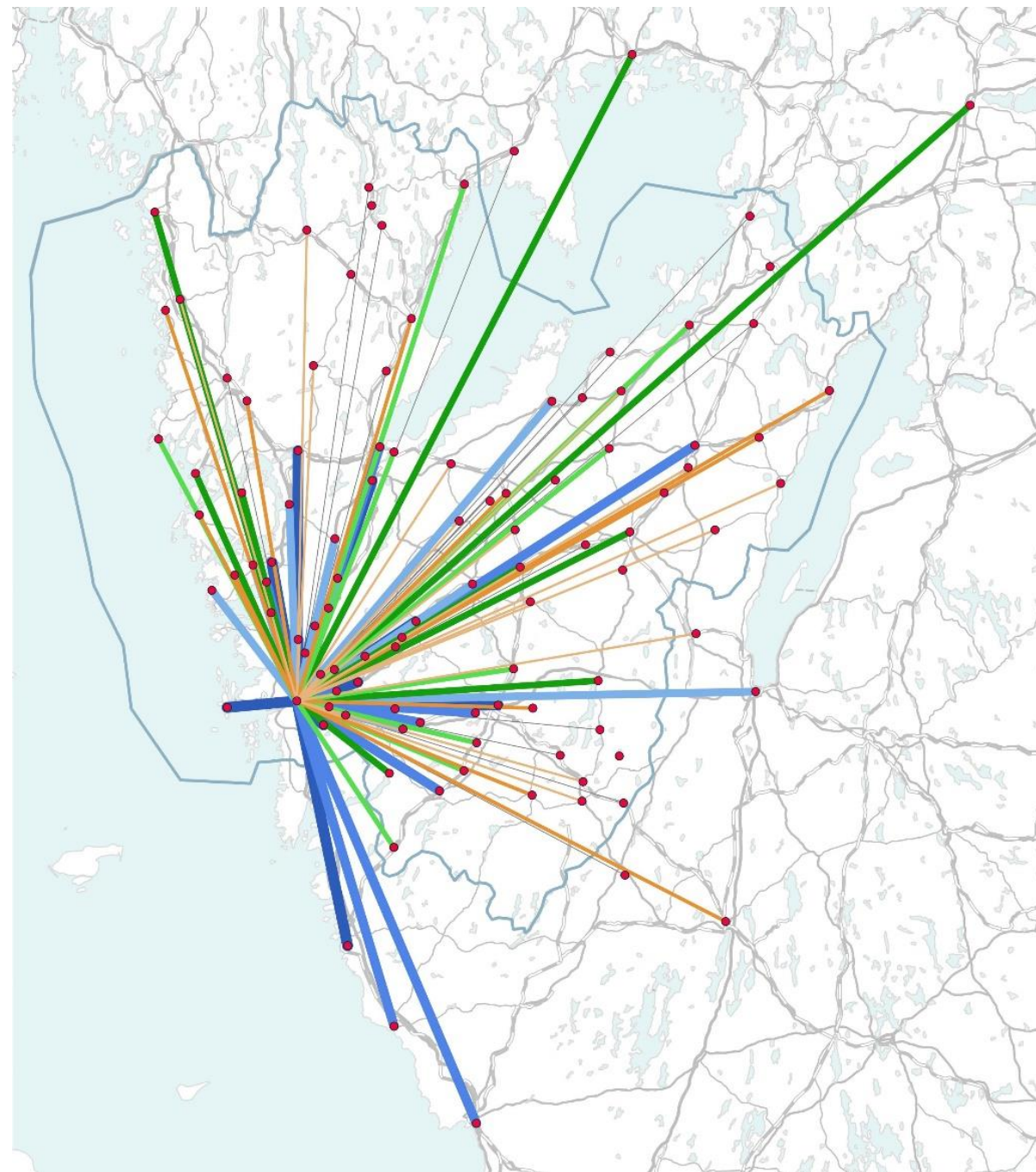
- 0 - 20
- 20 - 40
- 40 - 80
- 80 - 120
- 120 - 240
- 240 - 480
- 480 - 960
- 960 - 8700

Pendling mellan tätorter
exklusive Göteborg

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

**Pendling mellan tätorter
enbart Göteborg**

Arbetspendling totalt 2017
Antal personer

- 0 - 20
- 20 - 40
- 40 - 80
- 80 - 120
- 120 - 240
- 240 - 480
- 480 - 960
- 960 - 8700

Trend- och omvärldsanalys om ortstrukturen i Västra Götaland

- Syftet är att identifiera och analysera omvärldstrenders påverkan på orters utveckling och ortstrukturen i Västra Götaland.
- Underlag för dialog, insikter och lärande

Megatrender

- Teknologier som omformar ekonomier och samhällen
- Demografiska förändringar inkl urbanisering, åldrande befolkning och migration
- Klimatförändringar och minskad tillgång till naturresurser

Regionala trender

Ökad konkurrens
om tillgänglig
mark

Ökad bostadsbrist

Minskad betydelse
av administrativa
gränser

Ökad
koncentration av
service och
vårds-tjänster

Ökad medvetenhet
om landsbygders
betydelse

Ökad konkurrens
om arbetskraft och
förändrat behov av
kompetens

Ökade socio-
ekonomiska
klyftor

Ortsstrukturen i Västra Götaland

Regionala trender

Risk för konflikter och kortsiktighet kring markanvändningsfrågor. Ökade priser på all typ av mark.

Ökad konkurrens om tillgänglig mark

Ökad bostadsbrist

Risk för en sämre fungerande arbetsmarknad och ökad pendling. Fortsatt ökade bostadspriser. Ökad polarisering/boendesegregation.

Minskad betydelse av administrativa gränser

Ökad centralisering av service och välfärdstjänster

Minskad tillgänglighet på offentlig service i mindre orter. Underlätta för kompetensförsörjning.

Behov av policy för funktionella områden och samordning mellan aktörer. Ojämn efterfrågan på offentlig service

Ökad medvetenhet om landsbygders betydelse

Ökad konkurrens om arbetskraft och förändrat behov av kompetens

Ökad efterfrågan på varor och tjänster från landsbygder. Ökad efterfrågan på service, mobilitetstjänster mm

Ökade socioekonomiska klyftor

Svårigheter att upprätta kvalitén i välfärden. Allt svårare att hitta rätt kompetens och risk för minskad produktivitetstillväxt.

Risk för ökad social oro och minskad tilltro till det offentliga. Risk för ökade samhällskostnader och sned resursfördelning.

- *Teknik
- *Demografi
- *Klimat

M
E
G
A
T
R
E
N
D
E
R

	Hög påverkan	Mindre orter med begränsad regional funktion (temapoäng)	Orter med en lokal arbetsmarknad	Orter med fler än 15 000 invånare	Storstad/regionalt centrum
Medel påverkan					
En viss påverkan					
Regionala trender					
Ökad konkurrens om tillgänglig mark					
Ökad bostadsbrist					
Minskad betydelse av administrativa gränser					
Ökad koncentration av service och välfärdstjänster					
Ökat medvetenhet om landsbygders betydelse					
Ökad konkurrens om arbetskraft och ett förändrat behov av kompetens					
Ökade socioekonomiska klyftor					

Västra Götalands ekonomiska geografi

- Tomas Ekberg, Västra Götalandsregionen

Korta frågor och reflektioner

- Nils Björling – Chalmers tekniska högskola
- Charlotta Mellander – Jönköping University
- Tomas Ekberg – Västra Götalandsregionen

LUNCH

Regionalt exempel

- Jessica Andersson – Region Stockholm

Introduktion till gruppdiskussioner

Samtal och reflektion

Med utgångspunkt i hur det ser ut och vad vi har hört idag:

- De regionala kärnorna är starka noder i sin regiondel. Vilka utmaningar och styrkor har kärnorna?
- Hur kan olika orter dra nytta av de regionala kärnorna? Finns det orter med större utmaningar?
- Vilken roll spelar orter i angränsande län?

Diskutera och utgå från teman:

- Bebyggelse
- Transportsystemet
- Arbetstillfällen och verksamheter

Övergripande inriktning för Västra Götalands fysiska och rumsliga struktur

- En hållbar struktur som bidrar till att de som bor och verkar i Västra Götaland har goda förutsättningar för att kunna leva ett gott liv.
Detta ur ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv.
- Det finns attraktiva och stimulerande miljöer, både för dem som lever och verkar här och för besökare.
- Förutsättningarna för att göra hållbara val är goda.
- Människor och företag når varandra och har ett utbyte med omvärlden.
- Västra Götaland är konkurrenskraftigt.

I Västra Götaland finns :

- En geografisk struktur med **flera regionala kärnor; Göteborg, Borås, Trollhättan-Vänersborg-Uddevalla och Skövde** som samtliga är betydelsefulla utifrån läge, storlek och funktion. **Göteborg** har en särskild roll som arbetsmarknadscentrum, logistik- och transportcentrum samt stort internationellt utbyte.
- **Orter och platser som utvecklas utifrån sina förutsättningar och möjligheter.** Dessa kompletterar varandra och skapar en **regional helhet.**
- En **fysisk och digital infrastruktur** som **sammanlänkar** orter och platser, inom och utanför länet.
- **(Balans mellan nyttjande, utveckling och bevarande i markanvändningen.)**

Samtal och reflektioner pågår nu gruppvis

Teamslänk finns i separat mötesinbjudan

Samtal och reflektion – redovisning

Med utgångspunkt i hur det ser ut och vad vi har hört idag:

- De regionala kärnorna är starka noder i sin regiondel. Vilka utmaningar och styrkor har kärnorna?
- Hur kan olika orter dra nytta av de regionala kärnorna? Finns det orter med större utmaningar?
- Vilken roll spelar orter i angränsande län?

Diskutera och utgå från teman:

- Bebyggelse
- Transportsystemet
- Arbetstillfällen och verksamheter

Avslutning och uppsummering

- Vad tar vi med oss idag?
- Vad händer nu?
 - Sammanställa kunskapsunderlag ortstrukturer
 - Fortsatt arbete med strukturbilden
 - Andra pågående arbeten med koppling till fysisk planering
 - Diskussionsunderlag kring framtidsbild/strukturbild under 2021

**REGIONAL FYSISK
PLANERING**

Regional fysisk planering

Verksamhetsområden

LÄS MER PÅ:

vgregion.se/regional-fysisk-planering

Kultur

Mip

Mänskliga rättigheter

Näringsliv

Regional fysisk planering

Social hållbarhet

Transportinfrastruktur

Fysisk planering är ett av flera verktyg för en hållbar utveckling i Västra Götaland. Regional fysisk planering handlar om att på en övergripande nivå planera och utreda frågor av regional betydelse och som berör mer